

”Minä rakastan jalkapalloa #huuhkajat”

Jalkapallon herättämien tunteiden kuvailussa käytetyt
kielelliset rakenteet Twitterissä

Samuli Veteläsuo

Pro gradu -tutkielma

Suomen kieli ja suomalais-ugrilainen kielentutkimus

Kielen oppimisen ja opettamisen tutkinto-ohjelma

Kieli- ja käännöstieteiden laitos

Turun yliopisto

Elokuu 2021

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO

Kieli- ja käännöstieteiden laitos / Humanistinen tiedekunta

VETELÄSUO, SAMULI: ”Minä rakastan jalkapalloa #huuhkajat”.

Jalkapallon herättämien tunteiden kuvailussa käytetyt kielelliset rakenteet Twitterissä

Pro gradu -tutkielma, 50 s.

Kielen oppimisen ja opettamisen tutkinto-ohjelma, suomen kieli

Elokuu, 2021

Tunteiden kuvailun tapoja on tutkittu suomen kielen näkökulmasta melko vähän. Vielä vähemmän on tutkittu urheilun herättämiä tunteita ja niiden sanallistamista. Tässä tutkimuksessa tarkoituksena on ollut selvittää, millaisia kielellisiä rakenteita suomalaiset käyttävät kuvaillessaan jalkapallon heissä herättämiä tunteita Twitterissä.

Suomen kansaa on kuvailtu usein urheiluhulluksi. Menestys jalkapallossa on kuitenkin ollut kansainvälisesti vaatimatonta. Tätä tutkielmaa kirjoitettaessa Suomen miesten jalkapallomaajoukkue, lempinimeltään Huuhkajat, valmistautuu kesällä 2021 järjestettäviin EM-kisoihin, joten on otollinen aika palata ajassa vuoden 2019 syksyyn, jolloin Huuhkajat varmistivat ensimmäistä kertaa pääsyn jalkapallon arvokisoihin. Jalkapallon ystävien kauan odottama arvokisapaikka herätti luonnollisesti paljon tunteita, joiden ilmaisemiseen suomen kieli tarjoaa lukemattomia eri tapoja, kuten esimerkiksi tunneverbit, tunneadjektiivit, tunnesubstantiivit tai erilaiset fraasit ja idiomit. Esimerkiksi Mari Siironen ja Seija Tuovila ovat aikaisemmin tutkineet tunneverbejä ja tunnesanoja ja niiden semantiikkaa. Tässä tutkimuksessa tarkastelu kohdistuu erityisesti jalkapallon aiheuttamien tunteiden kuvailuun, ja tutkimusaineisto on kerätty sosiaalisen median palvelusta, Twitteristä.

Tutkimuksessa haluttiin selvittää, mitkä sanaluokat ovat tunteiden kuvailussa yleisiä ja missä syntaktisissa rooleissa nämä tunteiden kuvailuun käytetyt sanat esiintyvät. Lisäksi tarkasteltiin, missä määrin tunteiden kuvailu rajoittuu tunnesanojen käyttöön. Tutkimuksen aineistona käytettiin suomalaisten kirjoittamia tviittejä, jotka on julkaistu 15.9.2019 ja 15.10.2019 Suomen jalkapallomaajoukkueen ratkaisevien karsintaotteluiden aikana ja välittömästi niiden jälkeen. Aineistoon valikoituivat vain tviitit, joissa on käytetty yksikön ensimmäistä persoonaa, jotta aineiston koko saatiin rajattua tutkielmaan soveltuvaksi. Kriteerit täyttäviä tviittejä löytyi yhteensä 146 kappaletta. Tutkimusaineiston muodostavat tviitit tallennettiin kuvankaappauksina ja siirrettiin Microsoft Excel -ohjelmaan, jossa niitä analysoitiin ja ryhmiteltiin tunteiden kuvailussa käytettävien kielellisten rakenteiden mukaan.

Tutkimuksessa saatiin odotetusti selville, että tunteita voidaan kuvailla hyvin monipuolisesti käyttämällä erilaisia kielellisiä rakenteita. Yleisimpiä tunteiden kuvailuun käytettäviä rakenteita voidaan mainita useampia, eikä niiden esiintymisestä tässä tutkimuksessa voi tehdä laajempia yleistyksiä niiden yleisyydestä. Sanaluokista selvästi eniten tunteiden kuvailuun käytettiin adjektiiveja ja verbejä, kun taas tunnesubstantiivien käyttö oli melko vähäistä. Adjektiivit esiintyivät syntaktisesti pääosin nominatiivi- ja partitiivimuotoisina predikatiiveina tai substantiivin täydennyksinä. Verbeistä omiksi luokikseen erottuivat kokijasubjektilliset ja kausatiiviset tunneverbit sekä paljon käytetyt fysiologiset verbit, erityisesti itkemisen kuvailu. Lisäksi tunteiden kuvailuun käytettiin esimerkiksi idiomeja ja aihetunnisteita sekä emojiä. Tutkimuksen perusteella voidaan todeta esimerkiksi fyysisten reaktioiden kuvailun olevan tunnesanojen käytön ohella yleinen tapa kuvailla tunteita. Tutkimuksessa käytetyt aineistonkeruukriteerit vaikuttavat esimerkiksi kausatiivisten tunneverbien ja mahdollisesti tunnesubstantiivien vähäiseen määrään aineistossa. Aineiston luonteesta johtuen tutkimus painottuu positiivissävytteisten tunteiden kuvailun tapoihin.

Asiasanat: tunteet, tunnesanat, tunneverbit, tunneadjektiivit, twitter, jalkapallo

Sisällys

1	JOHDANTO	2
1.1	Tutkimuksen taustaa ja tutkimuskysymykset.....	2
1.2	Aikaisempi tutkimus.....	4
1.3	Tutkielman rakenne.....	5
2	TUTKIMUSAINEISTO.....	6
2.1	Aineiston kokoaminen, käsittely ja analyysi.....	6
2.2	Eettinen tarkastelu	7
3	TUNTEET JA NIIDEN KUVAILU SUOMEN KIELESSÄ	10
3.1	Tunteet ja aikaisempi lingvistinen tutkimus.....	10
3.2	Adjektiivit tunteiden kuvailussa	12
3.3	Verbit tunteiden kuvailussa	14
4	SOSIAALINEN MEDIA JA KIELI	17
4.1	Kielelliset piirteet sosiaalisessa mediassa	17
4.2	Twitter	20
4.3	Live-tviittaaminen	20
5	KIELELLISET RAKENTEET TUNTEIDEN KUVAILUSSA.....	22
5.1	Adjektiivit.....	23
5.2	Tunneverbit	28
5.3	Fysiologiset verbit	30
5.4	Tunnesubstantiivit	32
5.5	Muut	33
5.6	Yhteenvedo.....	39
6	POHDINTA	42
6.1	Tutkimuksen tulokset	42
6.2	Tutkimuksen luotettavuus	44
6.3	Jatkotutkimusehdotukset	45
	Lähteet.....	47

1 JOHDANTO

Tutkimuksen aiheena ovat tunteiden kuvailun tavat erityisesti sosiaalisessa mediassa, tarkemmin Twitterissä. Tutkimusaineisto on kerätty Twitteristä, ja se koostuu tviiteistä, joissa ihmiset kuvailevat jalkapallon heissä herättämiä tunteita. Seuraavaksi avaan tarkemmin tutkimuksen taustaa ja tutkimuskysymyksiä luvussa 1.1 sekä aikaisempaa aihetta sivuvaavaa tutkimusta (luku 1.2). Luvussa 1.3 kuvaan tarkemmin tutkimuksen rakennetta.

1.1 Tutkimuksen taustaa ja tutkimuskysymykset

Kykymme ilmaista ja ymmärtää omia ja toistemme tunteita on tärkeää ihmissuhteidemme ja hyvinvointimme kannalta (Fussell 2002: 1). Tunteiden ilmaisua on tutkittu psykologian kentällä paljon, mutta tutkimus rajoittui pitkään tunteiden aiheuttamien kehollisten muutosten tutkimukseen. Ihmiset kuvailevat kuitenkin tunteitaan myös sanallisesti. Eri kielet sisältävätkin universaalien tunnesanojen, kuten *ilo* ja *suru*, lisäksi lukuisia konventionaalistuneita ilmauksia erilaisten tunteiden kuvailuun. (Athanasiadou & Tabakowska 1998: xi–xii.) Tunteita voidaan kuvailla niin kirjaimellisesti kuin kuvainnollisestikin (Fussell 2002: 1). Kielellä on suuri vaikutus tunteiden kuvailuun, sillä tunteiden ja niihin liittyvien käsitteiden määrittely ei ole yksinkertaista. Tämä johtaa semanttisiin eroihin kielten välillä tunteista puhuttaessa. (Athanasiadou & Tabakowska 1998: 5–6.) Onkin kiinnostavaa tutkia, millaisia kielellisiä rakenteita usein juroina ja pidättyväisinä pidetyt suomalaiset käyttävät tunteiden kuvailuun.

Tunteista puhuminen herättää usein mielikuvan toiseen ihmiseen tai esimerkiksi parisuhteeseen liittyvien tunteiden avaamisesta. Tunteita voivat herättää kuitenkin lukemattomat muutkin asiat, joista yksi on urheilu. Tässä tutkimuksessa perehdytään erityisesti urheilua seuraavien kannattajien kokemiin tunteisiin, joita urheilu heissä herättää. Miljoonat kannattajat seuraavat vuosittain suosikkijoukkueensa otteita ja suhtautuvat niihin varsin intohimoisesti (Vallerand, Ntoumanis, Philippe, Lavigne, Carbonneau, Bonneville, Lagacé-Labonté & Maliha 2008: 1279). Syitä urheilun herättämille usein voimakkailekin tunteille ovat sen arvaamattomuus ja kannattajien usein voimakas identifioituminen osaksi joukkuetta ja sen kannattajaryhmää (Madrigal 1995). Mikä siis sopisikaan paremmin tunteita käsittelevän tutkimuksen aiheeksi, kuin maailman suosituin urheilulaji, jalkapallo? (Statistics & Data 2020.)

Suomalaiset ovat tunnetusti jääkiekkokansaa, mutta syksyllä 2019 myös suomalaiset jalkapallokannattajat saivat pitkän odotuksen jälkeen aihetta iloon, kun Suomen jalkapallomaajoukkue, lempinimeltään Huuhkajat, varmisti pääsyn EM-kisoihin ja samalla ensimmäistä kertaa miesten arvokisoihin. Kisat oli tarkoitus järjestää jo kesällä 2020, mutta maailmanlaajuinen pandemia siirsi kisat vuoteen 2021. Saavutus sai suomalaiset juhlimaan vapautuneesti ympäri Suomea. Samalla käytiin varmasti myös monia keskusteluja, joissa kuvailtiin tapahtuneen aiheuttamia tunteita.

Tunteita voidaan kuvata suomen kielessä lukemattomin eri tavoin. Suomen kielestä on esimerkiksi mahdollista erottaa lähes 200 verbiä, joiden ensisijainen tarkoitus on kuvata tunteita. Näiden lisäksi monet muut verbit kuvaavat esimerkiksi tunteiden aiheuttamia reaktioita tai fyysisiä tuntemuksia. Verbien lisäksi tunteita voidaan kuvata niin substantiivien kuin adjektiivienkin avulla tai käyttämällä metaforia, idiomeita, fraaseja tai muita rakenteita. (Siironen 2001: 13, 23.) Näin ollen onkin kiinnostavaa tutkia, miten monipuolisesti suomalaiset käyttävät erilaisia tunteiden kuvailun tapoja, kun kyseessä ovat jalkapallon aiheuttamat tunteet.

Ratkaisevien otteluiden aikana heränneitä tunteita on toki näin jälkikäteen haastavaa tutkia. Sosiaalisen median palvelu Twitter tarjoaa kuitenkin mahdollisuuden palata ajassa taaksepäin ja perehtyä tarkemmin erilaisiin tunteiden kuvailun tapoihin. Twitter on kaikille avoin palvelu, jossa ihmiset saavat jakaa ajatuksiaan. Kyseessä on kaikille avoin keskustelualusta, jossa keskustelut käyvät usein varsin kiivaina. Twitter on paikka, jossa yhteiset kiinnostuksenkohteet yhdistävät ihmisiä eri puolilta maailmaa. Twitter ei ole välttämättä tullut tunnetuksi alustana, jolla ihmiset jakavat tunteitaan. Esimerkiksi Yu & Wang (2015: 399) ovat kuitenkin selvittäneet, että urheiluun liittyvässä, erityisesti ottelun aikana tapahtuvassa, tviittaamisessa omien tunteiden jakaminen on yleistä.

Twitteristä on siis mahdollista kerätä tutkimusaineisto, joka sisältää suomalaisten kuvauksia jalkapallon heissä aiheuttamista tunteista. Aineisto on helppo kerätä käyttämällä aihetunnistetta #huuhkajat. Näin ollen kaikki aineiston päivitykset, eli tviitit, on suunnattu yleisölle, joka on kiinnostunut Huuhkajista.

Tutkimuksen tarkoituksena on siis selvittää, miten suomalaiset kuvailevat jalkapallon heissä herättämiä tunteita. Tarkasteluni kohdistuu tarkemmin juuri tunteiden kuvailussa käytettyihin kielellisiin rakenteisiin. Kuten olen edellä maininnut, suomen kielessä tunteita voidaan kuvailla käyttämällä hyvin erilaisia sanoja ja kielellisiä rakenteita. Haluankin selvittää, mihin sanaluokkiin nämä tunteiden kuvailussa käytettävät sanat kuuluvat ja missä syntaktisissa rooleissa ne esiintyvät aineiston tviiteissä. Tunteisiin liittyvä lingvistinen tutkimus on suomen kielessä rajoittunut hyvin

pitkälti tunnesanojen tutkimukseen, joten selvitän myös, missä määrin tunteita kuvaillaan käyttämällä juuri tunnesanoja, ja mitä muita kielellisiä rakenteita tunteiden kuvailuun mahdollisesti käytetään.

Tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- Mitä kielellisiä rakenteita suomalaiset käyttävät kuvaillessaan jalkapallon heissä herättämiä tunteita Twitterissä?
 - Mihin sanaluokkiin tunteiden kuvailussa käytetyt sanat kuuluvat?
 - Missä syntaktisissa rooleissa nämä sanat tunteita kuvaillaessa esiintyvät?
 - Missä määrin tunteiden kuvailu rajoittuu tunnesanojen käyttöön?

1.2 Aikaisempi tutkimus

Haluan tutkimuksessani selvittää, miten suomalaiset kuvailevat tunteitaan. Tunteiden kuvailun rakentumista ei ole tutkittu kovinkaan laajasti aikaisemmin, ja aihe olisikin sellaisenaan melko vaativa ja laaja. Esimerkiksi Mari Siironen (2001) on kuitenkin ansiokkaasti tutkinut tunneverbien kielioppia ja semantiikkaa. Seija Tuovila (2005) taas on perehtynyt tarkasti tunnesanojen semantiikkaan. Omassa tutkimuksessani tunnesanojen semantiikka ohitetaan ja perehdytään erilaisiin tunteiden ilmaisuuden kielellisiin rakenteisiin. Tarkoituksena on kartoittaa, miten eri tavoin suomalaiset kuvailevat tunteitaan. Kuten edellä mainitsin, aihe on sellaisenaan hyvin laaja. Siksi onkin mielenkiintoista rajata aihe juuri jalkapallon herättämien tunteiden kuvailuun. Ainutlaatuisen tutkimuksesta tekee myös se, että tunteiden kuvailun tapoja tarkastellaan Twitteristä kerätyn aineiston pohjalta.

Elina Salomaan (2019) väitöskirjassa *Television ja Twitterin risteyksessä – Sosiaalinen televisio vuorovaikutuksen ja mediatapahtumaan osallistumisen välineenä* on tutkittu kattavasti sosiaalista televisiota. Tutkimus on keskittynyt television jalkapallolähetysten ja kotona tviittaavien ihmisten väliseen vuorovaikutukseen, jossa osanottajiksi hahmottuvat myös TV-lähetyksen studio-osuuksien esiintyjät. (Salomaa 2019). Omassa tutkimuksessani Twitter on vain osittain tutkimuksen kohteena ja pääosin aineiston lähteenä. Tutkimuksessa siis ohitetaan TV-lähetyksen ja yleisön välinen suhde ja keskitytään siihen, miten suomalaiset reagoivat jalkapalloon, ja mitä kielellisiä keinoja he käyttävät jalkapallo-ottelun heissä herättämien tunteiden ilmaisuun Twitterissä.

Mari Siironen (2001) *Kuka pelkää, ketä pelottaa. Nykysuomen tunneverbien kielioppia ja semantiikkaa* ja Seija Tuovilan (2005) *Kun on tunteet: suomen tunnesanojen semantiikkaa* ovat merkittävimmät lingvistiset suomen kielen tunteita käsittelevät tutkimukset. Nämä teokset muodostavatkin yhdessä Aimo Hakasen (1973) *Adjektiivien vastakohtasuhteet suomen kielessä* -teoksen kanssa tämän tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen. Erityisesti Siironen laatima

tunneverbien syntaktis-semanttinen luokittelu, jota avaan tarkemmin luvussa 3.3, on keskeinen. Näiden tutkimusten lisäksi olen pohjannut tutkimukseni myös Auli Hakulisen, Maria Vilkkunan, Riitta Korhosen, Vesa Koiviston, Tarja Riitta Heinosen ja Irja Alhon (2004) kirjoittamaan *Iso suomen kielioppi* -teokseen.

1.3 Tutkielman rakenne

Tutkielman aineisto on kerätty Twitteristä jo ennen tutkimuskysymyksen tarkentumista, joten avaan aineistonkeruuprosessia laajemmin pääluvussa 2. Avaan aineiston kokoamiseen liittyviä vaiheita alaluvussa 2.1, jonka jälkeen käsittelen internetistä kerättyä julkista aineistoa koskevia eettisiä kysymyksiä alaluvussa 2.2.

Tämä jälkeen pääluvussa 3 siirryn tutkimuksen varsinaiseen aiheeseen eli tunteisiin ja erilaisiin tapoihin kuvailla niitä. Avaan ensin tarkemmin tunteen käsitettä tämän tutkimuksen kontekstissa sekä aikaisempaa tunteisiin liittyvää lingvististä tutkimusta (luku 3.1). Sen jälkeen alaluvuissa 3.2 ja 3.3 avaan tarkemmin adjektiivien ja verbien roolia tunteiden kuvailussa.

Käytän tutkimuksessani julkista Twitter-aineistoa, joten on syytä tarkastella kieltä myös internetin näkökulmasta. Pääluku 4 koostuu kolmesta alaluvusta, joista ensimmäisessä perehdyn erilaisiin internetissä ilmeneviin kielen piirteisiin. Alaluvuissa 4.2 ja 4.3 käsittelen tarkemmin Twitteriä ja live-tviittaamisen käsitettä.

Pääluvussa 5 tarkastelen tutkimustuloksia. Lyhyen kokonaiskatsauksen jälkeen käsittelen omissa alaluvuissaan tarkemmin erilaisia aineistossa havaittuja tunteiden kuvailun tapoja havainnollistamalla niitä aineistoesimerkein. Alaluvussa 5.6 kokoan vielä yhteen tutkimuksen oleelliset tulokset.

Luvussa 6 pohdin vielä tarkemmin saamiani tuloksia sekä tutkimuksen luotettavuutta ja mahdollisia jatkotutkimusmahdollisuuksia

2 TUTKIMUSAINEISTO

Tässä luvussa esittelen tutkimuksessa käytettyä tutkimusaineistoa. Keräsin aineiston ennen tutkimuskysymyksen tarkentumista, joten on oleellista selvittää, miten päädyin lopulliseen aineistoon, ja miten perustelen aineiston rajauksessa tehtyjä valintoja. Kyseessä on sosiaalisen median palvelusta, Twitteristä, kerätty aineisto, joka koostuu ihmisten julkisista päivityksistä. Tämän takia aineistoa ja sen käsittelyä on syytä avata myös eettisestä näkökulmasta.

2.1 Aineiston kokoaminen, käsittely ja analyysi

Keräsin tutkimuksen aineiston sosiaalisen median palvelusta, Twitteristä. Twitteristä on mahdollista kerätä valtava määrä dataa ja sitä käytetäänkin yhä enemmän myös erilaisissa tutkimuksissa aineiston lähteenä (Gaffney & Puschmann: 2014: 55). Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää miten suomalaiset kuvailevat jalkapallo-ottelun ja Suomen jalkapallomaajoukkueen heissä herättämiä tunteita sosiaalisessa mediassa. Aineiston keräämisen alkaessa tutkimuksen aihe ei kuitenkaan ollut vielä tarkentunut juuri tunteiden kuvaamiseen, vaan kiinnostuksen kohteena oli laajemmin Suomen jalkapallomaajoukkueen kannattajien suhde kannattamaansa joukkueeseen ja tämän suhteen ilmeneminen Twitterissä.

Tviitit on siis kerätty ajalta, jolloin Suomen jalkapallomaajoukkue, lempinimeltään Huuhkajat, on pelannut EM-karsintaotteluita. Syksyllä 2019 Suomen miesten jalkapallomaajoukkue varmisti pääsyn ensimmäistä kertaa jalkapallon arvokisoihin. Kaksi ratkaisevaa ottelua pelattiin seuraavina päivinä:

15.9.2019 Suomi–Armenia klo 19.

15.10.2019 Suomi–Liechtenstein klo 19.

Näinä päivinä aihetunnisteella #huuhkajat tviitattiin poikkeuksellisen paljon. Keräsin aineiston siis näiden kahden ottelun aikana ja jälkeen kirjoitetuista tviiteistä. Jotta aineisto ei paisuisi liian suureksi, otin mukaan vain tviitit, jotka on kirjoitettu yksikön ensimmäisessä persoonassa.

Aineiston keräämiseen käytin Twitterin omaa hakutyökalua, jolla pystyin rajaamaan tviitit kahden päivän ajalle. Käytin hakusanana aihetunnistetta #huuhkajat. Tämän jälkeen järjestin hakutulokset aikajärjestykseen. Lopullinen aikahaarukka, josta aineisto kerättiin on **15.9.2019 klo 18.50–23.59 ja 15.10.2019 klo 18.50–23.59**. Käytännössä otin mukaan siis ottelun aikana kirjoitettujen tviittien lisäksi sekä 10 minuuttia ennen ottelun alkua että noin kolme tuntia ottelun jälkeen kirjoitetut tviitit.

Tämän jälkeen kävin kaikki ajallisesti rajatut tviitit manuaalisesti läpi ja poimin niistä ruudunkaappauksina kaikki edellä mainitun kriteerin mukaiset tviitit, jotka on kirjoitettu yksikön ensimmäisessä persoonassa.

Gaffney ja Puschmann (2014: 60) ovat todenneet, ettei Twitterin hakutyökalua ole suunniteltu suurien datamäärien keräämiseen, sillä hakutuloksia suodattuu pois tviittimäärän kasvaessa. Tässä tutkimuksessa en kerännyt aineistoa yhdellä istumalla, joten haku tehtiin useamman kerran ja ainakin näillä hakukerroilla sain samat tulokset. Pidän hakutyökalua luotettavana datankeräysmenetelmänä tähän tutkimukseen, sillä tviittien kokonaismäärä on vielä kohtuullinen, ja tviitit on mahdollista selata läpi manuaalisesti. Kyseessä ei ole myöskään määrällinen tutkimus, joten tutkimuksen kannalta ei ole merkittävää, mikäli muutama tviitti on jäänyt pois haussa.

Tässä vaiheessa tutkimuksen aihe ei ollut vielä tarkentunut, ja aineisto käsitti yhteensä yli 600 tviittiä. Näin suuren aineiston laadullinen analysointi pro gradun laajuudessa tutkielmassa ei onnistu, joten luokittelin aineistoa tviittien tyylin ja näkökulman mukaan pienempiin ryhmiin. Tämän luokittelun tuloksena sain selville, että huomattavassa määrässä (146) tviiteistä suomalaiset käsittelevät jotenkin otteluiden ja ”Huuhkajien” heissä aiheuttamia tunteita ja kuvailevat niitä. Näin tutkimuksen aihe tarkentui juuri tunteiden kuvailun tutkimukseen, ja lopullisen aineiston muodostavat nämä 146 tviittiä, joissa tavalla tai toisella kuvaillaan tunteita.

Aineiston muodostavat 146 tunteiden kuvailua sisältänyttä tviittiä. Kopioin nämä tviitit Microsoft Excel-ohjelmaan, jossa niiden analysoiminen ja ryhmitteleminen helpottui. Tviittien siirtäminen Exceliin kuitenkin muuttaa hieman joitain tviittejä ja niiden semantiikkaa, sillä niistä jää pois sosiaalisen median päivityksissä nykyään yleiset hymiöt ja emojiit (Laaksonen & Matikainen 2013: 204). Esitän aineistoesimerkit pääosin pelkkänä tekstinä, koska tarkastelen tviittien kielellisiä rakenteita. Käsittelem tutkimuksen tulososiossa kuitenkin lyhyesti myös emojiita tunteiden kuvailun keinona, jolloin esitän esimerkit alkuperäisinä kuvankaappauksina. Tviittien kirjoittajien käyttäjänimet ja profiilikuvat rajataan pois, koska tutkimuksen kannalta tviittien kirjoittajien henkilöllisyydellä ei ole merkitystä.

2.2 Eettinen tarkastelu

Raja yksityisen ja julkisen välillä voi olla sosiaalisessa mediassa häilyvä. Vaikka sosiaalisen median tutkimusetiikkaa koskevaa kirjallisuutta on jo olemassa, eivät hyvät ja toimivat käytännöt ole vielä täysin vakiintuneet. (Kosonen, Laaksonen, Rydenfeld & Terkamo-Moisio 2018: 117.) Lainsäädännön näkökulmasta internetistä kerätty aineisto ei eroa mitenkään fyysisistä aineistoista. Tutkijan tulee aina

kunnioittaa tutkittavien ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta, välttää tutkittaville aiheutuvaa vahinkoa sekä suojata tutkittavien yksityisyys. (Kuula 2006: 192.) Hyvänä nyrkkisääntönä voidaankin pitää sitä, että eettisistä periaatteista tulee huolehtia yhtä lailla digitaalisten aineistojen kuin perinteistenkin aineistojen kohdalla. (Kosonen ym. 2018: 117.) Eri sosiaalisen median palveluilla on kuitenkin eroja. Esimerkiksi Facebookin ajatellaan olevan huomattavasti yksityisempi kuin Twitterin. Tämä johtuu lähinnä siitä, että Twitter on lähtökohtaisesti avoin, ja sen data on kaikille saatavilla. Aineisto on siis lähtökohtaisesti nähtävissä myös rekisteröitymättömille käyttäjille, toisin kuin esimerkiksi Facebookissa. (Ahmed, Bath & Demartini 2018: 84.) Verkossa vallitsevat kuitenkin omat usein julkilausumattomat säännöt. Nämä säännöt vaikuttavat luonnollisesti myös aineistojen luonteeseen. Tutkijan onkin otettava eettiset kysymykset tarkasti huomioon tutkiessaan Internet-aineistoja. (Turtiainen 2012: 46.)

Ahmed ym. (2018: 85) esittävät, että tviittiin liitetty aihetunniste on jo eräänlainen merkki siitä, että tviitti halutaan jakaa suurelle yleisölle. Tästä näkökulmasta voidaan olettaa, että käyttäjät ovat tietoisia siitä, että heidän kirjoittamansa tviitit voivat päätyä jaettavaksi myös Twitterin ulkopuolelle. Myös Twitterin käyttöehdoissa mainitaan tviittien julkisuus. On toki epätodennäköistä, että kaikki Twitterin käyttäjät olisivat nuo käyttöehdot lukeneet, mikä on ongelmallista sekä käyttäjälle, että tutkijalle. (Kosonen ym. 2018: 118.)

Laillisesti julkisten verkkoaineistojen käyttäminen tutkimuksen aineistona on täysin sallittua. Eettisesti asia vaatii kuitenkin tarkempaa tarkastelua. Varsinkin arkaluontoisen aineiston käyttäminen ilman tutkimuslupien hankkimista on eettisesti ongelmallista. Tämä koskee kuitenkin erityisesti sensitiivisiä aiheita ja haavoittuvia ihmisryhmiä. Yleinen hyväksi todettu keino henkilöiden yksityisyyden turvaamiseksi on tässäkin tutkimuksessa käytettävä aineiston anonymisointi. Se sisältää kuitenkin omat ongelmansa, sillä tutkimuksen lukija voi halutessaan etsiä ja löytää Twitteristä tviitin kirjoittajan yksinkertaisesti tviitin tekstisisällön avulla. Julkisen verkkoaineiston anonymisointi on siis parhaillaankin vain näennäistä. (Kosonen ym. 2018: 119–121.)

Tässä tutkimuksessa aiheena on kuitenkin jalkapallo ja sen aiheuttamat tunteet. Kaikki tviitit on julkaistu julkisella alustalla ja jaettu aihetunnisteella koko Twitteriä seuraavalle kansalle, joten tviittien käyttämisessä ei ole riskiä arkaluontoisten asioiden luvattomasta jakamisesta. Aikaisempaan tutkimukseen (Kosonen ym 2018; Salomaa 2019) pohjaten voidaan siis todeta, ettei aineiston keräämiseen tarvitse erikseen pyytää lupaa tvittien kirjoittajilta tai informoida heitä aineiston keräämisestä.

Tutkijana minulla on lisäksi mahdollisuus harkita tarkasti tutkielmassa käyttämiäni aineistoesimerkkejä välttääkseni edellä mainitun kaltaiset eettiset ongelmat. Käytännössä

tutkimusluvan hankkiminen kaikilta käyttäjiltä näin laajassa tutkimuksessa olisi myös kohtuutonta ja hankalaa, sillä tviittien kirjoittamisesta on aineiston keruuhetkellä kulunut jo vuosi.

Elektroniselle aineistolle tyypillistä onkin sen liikkuvuus (Salomaa 2019: 29) Analyysiä on kirjoitettu vielä pitkään aineiston keruun jälkeen. On siis mahdollista, että käyttäjät ovat poistaneet joko oman käyttäjätilinsä tai kirjoittamansa tviitit tutkielman kirjoittamisen aikana. Onkin tärkeää erottaa toisistaan Twitteristä tällä hetkellä löytyvät tviitit ja keräämäni aineisto, joka koostuu syksyllä 2020 poimituista tunteiden kuvailua sisältäneistä 146 tviitistä.

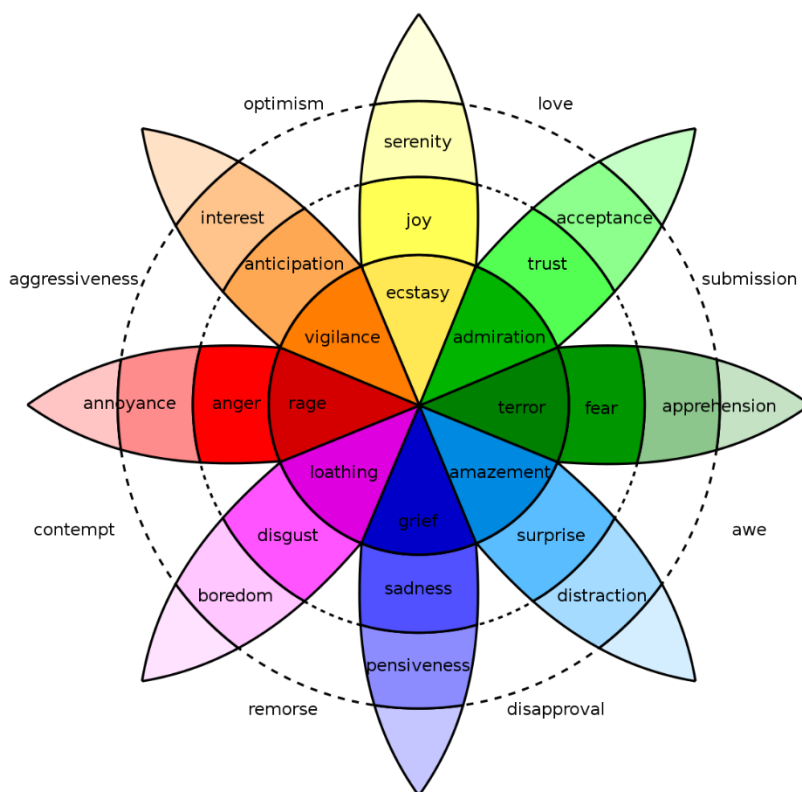
Kuten edellä mainitaan, tviittien kirjoittajilta ei tässä tapauksessa tarvitse pyytää erikseen lupaa julkisten tviittien käyttämiseen tutkimusaineistona. Samaa sääntöä ei voida kuitenkaan soveltaa käyttäjien Twitterissä julkaisemiin kuviin. Kuvien tekijänoikeuksia koskevat erilliset lait, joten kuvia ei voi ilman kuvan ottajan lupaa julkaista. (Pönkä 2014: 57.) Itse tviitit ovat kuitenkin käyttökelpoisia. Käytännössä tviittiä voidaan siis käyttää aineistoesimerkkinä tässä tutkielmassa, mikäli siihen liitetty kuva jätetään pois. Mikäli itse kuva on merkityksellinen tviitin sanoman kannalta, kuvaa voidaan kirjallisesti kuvailla.

3 TUNTEET JA NIIDEN KUVAILU SUOMEN KIELESSÄ

Tässä luvussa perehdyn tarkemmin tutkimuksen aiheeseen eli tunteiden kuvailun tapoihin suomen kielessä. Jotta näitä tapoja voidaan eritellä tarkemmin, on syytä avata hieman tunteen käsitettä ja selvittää, mitä sillä tässä tutkimuksessa tarkoitetaan. Tunteen käsitteen avaamisen lisäksi perehdyn alaluvussa 3.1 myös aikaisempaan tunteita koskevaan lingvistiseen tutkimukseen sekä tunnesanan käsitteeseen ja sen soveltamiseen tässä tutkimuksessa. Omissa alaluvuissaan käsittelem tarkemmin adjektiiveja ja verbejä tunteiden kuvailun kontekstissa.

3.1 Tunteet ja aikaisempi lingvistinen tutkimus

On vaikeaa määrittää tarkasti mitä tunteilla tarkoitetaan, sillä edes psykologiassa tunteille ei löydy yksiselitteistä määritelmää. Usein tunteilla käsitetään yksilön sisäisiä reaktioita. Sosiokulttuurisen näkemyksen mukaan sisäisten reaktioiden lisäksi on kuitenkin otettu huomioon myös tunteiden sosiaalinen ulottuvuus. (Scotson 2019: 108–109.)

Kuva 1. Plutchikin (2001: 344) ”tunnepyörä”

Vuodesta 1980 asti tunteiden teoriaa tutkinut Robert Plutchik on luonut mallin kahdeksasta päätunteesta, joita voidaan havainnollistaa kuvassa 1 esitetyllä ”tunnepyörällä” (wheel of emotions). Malli muodostuu neljän tunneparin ympärille: ilo ja suru, luottamus ja inho, kiukku ja pelko sekä varautuminen ja yllättyneisyys. Nämä tunneparit ovat toistensa vastakohtia ja muodostavat kahdeksan päätunnetta. Päätunteiden lisäksi kuvaajassa on esitetty kyseisten päätunteiden heikompia ja vahvempia muotoja. Kaikki kokemamme tunteet voidaan siis lopulta johtaa kuviossa esitettyihin tunteisiin ja niiden yhdistelmiin. (Plutchik 2001: 344–350.)

Plutchikin mukaan tunteiden tutkimus on yksi psykologian monitulkintaisimmista aiheista. Tähän vaikuttavat monet asiat. Ihmisen tunteiden kokeminen on ensinnäkin hyvin henkilökohtainen ja mahdollisesti myös hämmäntävä kokemus, koska ihmisen on mahdollista tunkea useampia tunteita samaan aikaan. Tunteiden kielellistäminen on niin ikään monelle hankalaa jo sen takia, että monelle voi olla vaikeaa erottaa tunteita toisistaan. Usein päädytäänkin käyttämään metaforia ja kielikuvia tunteiden kielellistämiseen. (Plutchik 2001: 344–350.) Beverley Fehr ja James A. Russell (1984: 464.) ovat tiivistäneet tunteiden tutkimuksen osuvasti toteamalla, että jokainen meistä tietää mitä tunteet ovat, kunnes joutuu itse määrittelemään mitä ne ovat.

Plutchik tiivistää tunteen olevan monimutkainen ketju toisiinsa löyhästi liittyviä tapahtumia. Tämä ketju alkaa ärsykkeestä ja sisältää tunteita ja psykologisia muutoksia, jotka johtavat reaktioon ja tietynlaiseen käyttäytymiseen. Tunteet voivat esimerkiksi aiheuttaa lihasten jännittymistä tai johtaa johonkin muuhun fyysiseen toimintaan. Vaihtoehtoisesti ne voivat myös lamaannuttaa ihmisen ja vaikuttaa pidempäänkin ihmisen toimintaan. Tunteet eivät siis synny tyhjästä vaan reaktiona yksilön elämässään kokemiin tilanteisiin. (Plutchik 2001: 344–350.) Esimerkiksi Merrill Swainin (2013: 196) mukaan tunteet eivät ole vain sisäisiä tapahtumia, vaan rakentuvat sosiaalisesti ja kulttuurisesti. Tässä tutkimuksessa tunteet näyttäytyvät pääasiassa juuri sisäisinä reaktioina, joita ihmiset jakavat muille.

Suomessa tunteiden lingvistinen tutkimus on vielä melko vähäistä (Kääntä 2010: 153). Joitain tutkimuksia kuitenkin löytyy. Esimerkiksi tunnesanojen semantiikkaa, tunneverbien kielioppia ja semantiikkaa sekä tunneikoneita on tutkittu. (ks. Siirainen 2001, Tuovila 2005, Vauras 2008). Lisäksi Liisa Kääntä (2010) on tutkinut tunnesanojen ja -ikonien esiintymistä yliopisto-opiskelijoiden verkkokeskusteluissa. Tarkempaa analyysia erilaisista tunneilmaisista ja niiden esiintyvyydestä ei kuitenkaan ole tehty.

Aikaisemman, vaikkakin vähäisen, tutkimuksen perusteella tunnesanoja ja -ilmauksia käytetään funktionaalisesti hyvin monipuolisesti. Niillä voidaan esimerkiksi ylläpitää sosiaalisia suhteita ja joissain tapauksissa myös osoittaa suhtautumista tietoihin. (Kääntä 2010: 162.) Tässä tutkimuksessa tunnesanoja ja -ilmauksia käsitellään kuitenkin tunnesanojen ensisijaisen funktion näkökulmasta.

Tarkoitus on selvittää, millaisia kielellisiä rakenteita ihmiset käyttävät kuvaillessaan jalkapallon heissä herättämiä tunteita.

Seija Tuovila (2005) on selvittänyt kattavasti suomen kielen yleisimpiä tunnesanoja. Kuusi yleisintä tunnesanaa suomen kielessä ovat Tuovilan (2005, 66) mukaan *ilo*, *rakkaus*, *viha*, *suru*, *pelko* ja *onnellisuus*. Tämän tutkimuksen kontekstissa suosituimpien tunnesanojen joukosta erottuvat *ilo*, *rakkaus* ja *onnellisuus*, jotka kaikki esiintyivät usein myös tämän tutkimuksen aineistossa. Tämä johtuu valitusta aineistosta, joka koostuu pääosin sävyltään iloisista tviiteistä. Tuovilan tutkimuksessa yksi tunnesana sisältää sanan kaikki eri johdokset. Sanan *ilo* alle luetaan siis esimerkiksi sanat *iloinen* ja *ilahtunut*. Tuovilan tutkimuksessa vastaajat saivat vapaasti kertoa mitä tunteita heille tulee mieleen. Kyseisen tehtävänannon voidaan ajatella johdattelevan vastaamaan substantiivein ja adjektiivein, mistä johtuen tunneverbit eivät nousseet merkittävästi esille. Edellä mainittujen *ilo*-sanojen lisäksi voidaan käyttää myös esimerkiksi verbiä *ilahtua*.

Tunteita voidaan siis kuvailla käyttämällä esimerkiksi tunneverbejä, tunneadjektiiveja tai tunnesubstantiiveja. Toki näiden lisäksi suomen kieli on taipuvainen kuvaamaan tunteita monin eri keinoin, joista voidaan mainita esimerkiksi erilaiset idiomit ja fraasit sekä metaforat ja metonyymit. (Siirainen, 2001, 13) Tämän tutkimuksen puitteissa on kuitenkin mahdotonta lähteä erittelemään kaikkia mahdollisia tunteiden kuvaamisen tapoja, joten perehdyn pääasiassa adjektiivien ja verbien käyttöön tunteiden kuvailun välineinä, koska nämä nousivat aineistossa selkeästi esiin. Edellä mainittuja idiomeja sekä tunnesubstantiiveja esiintyi myös muutamia. Avaan näitä lyhyesti analyysiluvuissa 5.4 ja 5.5 kyseisten piirteiden tullessa kyseeseen.

Seuraavaksi käsittelen tarkemmin aineistossa esiin nousseiden adjektiivien ja verbien käyttöä tunteiden kuvailun välineinä.

3.2 Adjektiivit tunteiden kuvailussa

”Adjektiivit ovat luvussa ja sijassa taipuvia nomineja, jotka luonnehtivat olioita, asioita, asiantiloja tai tilanteita ilmaisemalla niiden todellisia tai kuviteltuja ominaisuuksia” (VISK § 603). Lähtökohtaisesti adjektiivit eivät siis viittaa substantiivin tavoin tarkoitteisiin. Suuri osa adjektiiveista taipuu luvun ja sijan lisäksi myös vertailumuodoissa, komparatiivissa ja superlatiivissa, ja ilmaisee näin ollen suhteellisia ominaisuuksia. (VISK § 603.) Adjektiivit voidaankin jakaa karkeasti absoluuttisiin adjektiiveihin (*kaksimetrinen*) ja vertailumuodoissa taipuviin relatiivisiin adjektiiveihin (*hyvä*) (Hakanen 1973: 21).

Adjektiivilauseke koostuu adjektiivista ja sen mahdollisista laajennuksista. Laajennuksia ovat erilaiset adjektiivin kuvaaman ominaisuuden määritteet, joilla voidaan ilmaista esimerkiksi adjektiivin astetta, laatua tai puhujan asennetta tuohon ominaisuuteen. Esimerkkejä edellä mainituista adjektiivin laajennuksista ovat *hyvin iloinen*, *musiikillisen sointuva* ja *pelottavan suuri*. (VISK § 611.)

Suomen kielen adjektiiveja voidaan luokitella eri tavoin, mutta mitä tarkemmaksi luokittelu menee, sitä vaikeampaa se on. Aimo Hakanen (1973) on esimerkiksi jakanut suomen kielen adjektiivit niiden morfologisten ominaisuuksien mukaan ryhmiin. Jako on muodostettu adjektiivien johtimien perusteella. Semanttista luokittelua adjektiiveille on vaikeampi muodostaa, koska ne ovat usein suhteellisia ja saavat merkityksensä vasta lauseyhteydessä. Näin ollen on siis vaikeaa määrittellä, minkä tyyppiset adjektiivit kuvaavat tunteita, ja mitkä eivät, sillä sanojen merkitys muodostuu kontekstissaan. (Hakanen 1973: 21.)

Vaikka rakenteellisesti tietynlaiset adjektiivit voivat sisältää merkitykseltään samankaltaisia adjektiiveja, on kuitenkin mahdotonta eritellä tiettyä adjektiiviryhmää, joka sisältäisi tyypillisesti eniten juuri tunteita kuvaavia adjektiiveja. Esimerkiksi mikään perusadjektiivien johdinosa ei ole tunnusomainen tiettyä merkitystä kuvaaville adjektiiveille (Hakanen 1973: 66).

Edellä mainitut suomen kielessä yleiset tunnesanat kuten *ilo* ja *onnellisuus* taipuvat adjektiiveina muotoihin *iloinen* ja *onnellinen* ja sijoittuvat näin ollen *-inen* ja *-llinen* -loppuisten adjektiivijohdosten ryhmiin. Vaikka monet johdosryhmistä eivät muodostakaan yhtenäistä semanttista ryhmää, on joitain yhteisiä merkityskomponentteja löydettävissä. Tunteiden kuvailusta puhuttaessa Hakasen (1973: 90) *-inen*-johdoksen yhteydessä mainitsema merkityskomponentti on olennainen: ”possessiivinen tai runsautta osoittava ’jossa tai jolla on (runsaasti) kantasanan tarkoitetta”. Samaa possessiivisuutta ja runsautta ilmaisevat usein myös esimerkiksi *-isa-*, *-kas-* ja *-llinen*-loppuiset adjektiivijohdot. Kaikkiin edellä mainituista johdoksista tunneadjektiivi sopii hyvin esimerkiksi: *ärtyisä*, *raivokas*, *onnellinen*.

Hakanen (1973: 20) tiivistää adjektiivien keskeisen syntaktisen funktion seuraavasti: ”Ensisijaisesti adjektiivit esiintyvät lauseessa predikatiivina ja pääsanansa kanssa kongruoivana attribuuttina.” Esimerkeiksi voidaan ottaa lauseita, joissa adjektiiveja käytetään tunteiden kuvailuun: *Minä olen iloinen* ja *Minulla on surullinen olo*. Lisäksi adjektiivit voivat esiintyä myös muina lauseenjäseninä, kuten esimerkiksi subjekteina, objekteina tai adverbialleina. Näissä tapauksissa ei kuvailla kuitenkaan lähtökohtaisesti tunteita, vaan adjektiivi toimii substantiivin tai adverbien tavoin. (Hakanen 1973: 20.) Esimerkkeinä lauseet *Ystävälliset pärjäävät paremmin*, *Opettaja ei huomioinut hiljaisia* ja *Hän juoksi nopeasti*.

3.3 Verbit tunteiden kuvailussa

Finiittiset verbit taipuvat aikamuodoissa (tempus), tapaluokissa (modus), sekä persoonamuodoissa. Prototyypiset verbit kuvaavat dynaamisia muutoksen sisältämiä tilanteita kuten *heittää* tai *pudota*, kun taas statiiviset verbit kuvaavat epädynaamisia tilanteita kuten *tuntea* tai *vihata*. (VISK § 444–445.) Tunteita kuvaavat verbit ovat siis tyypillisesti statiivisia verbejä.

”Sanan valenssilla tarkoitetaan sen kykyä saada oheensa tietty määrä tietynlaisia seuralaisia” (VISK § 446) Näitä seuralaisia kutsutaan täydennyksiksi. Valenssista voidaan käyttää myös termiä argumenttirakenne, jolloin täydennyksiä kutsutaan argumenteiksi. (VISK § 446.) Käytän tässä tutkimuksessa täydennys-termiä. Verbin mahdolliset täydennykset riippuvat osittain myös verbin semanttisesta ryhmästä. Semanttisesti verbit voidaan jakaa karkeasti kolmeen ryhmään: konkreettisiin, mentaalisiin ja abstrakteihin verbeihin. Konkreettisiin verbeihin kuuluvat nimensä mukaisesti havaittavissa olevia tiloja, tapahtumia ja toimintoja kuvaavat verbit. Mentaalisten verbien tarkoituksena taas on kuvata mielen sisäisiä tiloja, tapahtumia tai tekoja. Ne voidaan jakaa vielä tarkemmin tunnetta, havaintoa ja tiedontilaa ilmaiseviin verbeihin. (VISK § 445.) Emootioita eli tunteita voidaan pitää kognitiivisen näkökulman mukaan luonteeltaan mentaalisisina (Pajunen 2001: 310). Kolmas ryhmä, abstraktit verbit, eivät niinkään kuvaa asiantiloja, vaan suhteuttavat niitä toisiinsa (VISK § 445).

Konkreettiset verbit saavat usein täydennykseksen nominaalisen lausekkeen, joka voi olla eloton tai elollinen, kun taas mentaaliset verbit vaativat yleensä elollisen täydennyksen, useimmiten subjektin (VISK § 445). Pajunen (2001: 309) mukaan emootioverbit järjestyvät kahden täydennyksen kanssa. Nämä täydennykset ovat kokija ja kohde, joista jälkimmäinen on usein nominaalistunut. Iso suomen kielioppi (VISK § 465) käyttää käsitteitä kokija ja ärsyke, joista kokija on pakollinen, sillä ilman kokijaa ei voi olla kyse tunteesta. Tunneverbi vaatii siis täydennykseksen elollisen aistimiskykyisen kokijan. Ärsyke sen sijaan ei ole pakollinen. Kokija ja ärsyke voivat molemmat esiintyä sekä subjektina että objektina tunneverbin kanssa. Käytännössä kyseessä on siis tunteen kokija ja tunteen aiheuttaja eli ärsyke. (VISK § 465.)

Mari Siirainen (2001: 16) määrittelee tunneverbit verbeiksi, joiden ensisijainen merkitys liittyy tunteisiin. Alaluvussa 3.1 avattu tunne-käsitteen monitulkintaisuus vaikuttaa luonnollisesti myös tunneverbi-käsitteeseen. On mahdotonta rajata tarkasti, mitkä verbit luetaan tunneverbeiksi. (Siirainen 2001: 22.) Anneli Pajunen (2001, 309) on muodostanut verbien alaluokan, joka sisältää tunnetiloja ja -tapahtumia kielentäviä verbejä. Tätä luokkaa hän kutsuu termillä emootioverbit. Siirainen (2001: 22) taas on päätenyt 198 tunneverbiin, jotka ensisijaisesti liittyvät merkitykseltään

ihmisen tunteisiin ja psyykkiseen toimintaan. Siiroinen (2001: 35) jakaa tunneverbit neljään syntaktis-semanttiseen luokkaan: **Statiiviset tunneverbit, toiminnalliset tunneverbit, inkoatiiviset tunneverbit ja kausatiiviset tunneverbit**. Seuraavaksi avaan näitä luokkia lyhyesti.

Kuten luvun alussa mainittiin, tunneverbit ovat usein **statiivisia verbejä**. Keskeinen tapa ilmaista tunteita onkin ns. tilaverbi. Tällöin kokija on subjektina ja ärsyke partitiiviobjektina. Tunneverbit voivat kuitenkin olla myös toiminnallisia, jolloin verbi kuvaa tunnetilan vallassa olevan käyttäytymistä. Tyypillisesti **toiminnalliset tunneverbit** ovat *le*-johdoksia, kuten *ihastella* tai *tuskailla*. Poikkeuksena kuitenkin esimerkiksi verbit *iloita*, ja *raivota*, jotka saavat täydennykseen elatiivimuotoisen ärsykkeen. **Inkoatiivisia tunneverbejä** puolestaan voidaan käyttää kuvailtaessa kokijan joutumista verbin tarkoittamaan tunnetilaan. Esimerkkeinä verbit *järkyttyä* ja *suuttua*. Inkoatiivisten verbien subjektina on kokija. Ärsyke on usein elatiivissa, mutta se ei ole pakollinen. (VISK § 466.)

Edellä mainituissa statiivisissa, toiminnallisissa ja inkoatiivisissa tunneverbeissä tunteen kokija on aina lauseen subjekti. On kuitenkin olemassa myös kokijaobjektillisia tunneverbejä. Näissä tapauksissa ärsyke puolestaan on subjektina. Nämä verbit kuvaavat ärsykkeen vaikutusta kokijaan, vaikka ärsyke ei olekaan pakollinen. Muodoltaan nämä verbit ovat kausatiivijohdoksia eli **tunnekausatiiveja**. (VISK § 467.) Tyypillinen tapa käyttää tunnekausatiivia on tunnekausatiivilause, jonka tarkoituksena on ilmaista jonkin ärsykkeen aiheuttamaa tunnetilaa. Tavallisimpia tunnekausatiivin johtimia ovat *-ttA*, *-UttA* tai *-tUttA*. Tunnekausatiivilauseen ensisijainen täydennys on ihmistarkoitteinen objekti, esimerkiksi *Minua pelottaa*. Siiroisen (2001: 46) luokittelun mukaan kausatiiviset tunneverbit ovat suurin tunneverbien ryhmä suomen kielessä. Usein tunnekausatiivilauseen sisältö on mahdollista ilmaista myös transitiivilauseena: *Äitiä kauhistuttaa pimeys*. vrt. *Äiti kauhistelee pimeyttä*. (VISK § 316.) Lisäksi tunnekausatiivi voi esiintyä transitiivilauseessa, jolloin se noudattaa transitiivilauseen sääntöjä ja sillä on kausatiivinen merkitys. Esimerkkinä lause ”*Se suututti minut*” (VISK § 467). Transitiivilauseetta avataan seuraavaksi tarkemmin.

Edellä olen käynyt läpi neljä Siiroisenkin (2001: 35) muodostamaa tunneverbien ryhmää: Statiiviset tunneverbit, toiminnalliset tunneverbit, inkoatiiviset tunneverbit ja kausatiiviset tunneverbit. Tunteita voidaan kuitenkin kuvailla tunneverbien lisäksi muillakin verbeillä. Verbit voidaan jakaa intransitiivisiin ja transitiivisiin verbeihin niiden vaatimien täydennysten lukumäärän perusteella. Intransitiiviset verbit ovat yksipaikkaisia, eli ne vaativat täydennykseen ainoastaan subjektin. Intransitiivisiin verbeihin kuuluvat myös verbit, jotka saavat subjektin lisäksi adverbiaalitäydennyksen. Intransitiiviverbit eivät vaadi täydennykseen objektia. Transitiiviverbit sen sijaan saavat subjektin lisäksi usein myös objektin. Transitiiviverbillä voi intransitiiviverbin

tavoin olla lisäksi myös adverbialitädennyksiä. Tyypillisesti transitiviverbeillä kuvataan kontrolloitua tai kontrolloitavaa tekoa, jonka vaikutuksesta teon kohde muuttuu jotenkin. Transitiviverbit ovat siis kausatiivisia. (VISK § 459–461.)

Transitiivisista verbeistä on mahdollista muodostaa semanttisesti monia erilaisia esimerkkiryhmiä. Näistä keskeisin tämän tutkimuksen kannalta on jo edellä mainittu mentaalisten verbien ryhmä, joka sisältää myös tunnetta ilmaisevat verbit, kuten *rakastaa* ja *vihata*. (VISK § 461.)

Esimerkkeinä erilaisista intransitiiviverbeistä voidaan mainita *kasvaa*, *heilua*, *kimaltaa* tai *aivastaa* (VISK § 459). Iso suomen kielioppi (VISK § 459) jakaa yksipaikkaiset intransitiiviset verbit semanttisesti muutamiiin esimerkkiryhmiin, joista tämän tutkimuksen kannalta olennaiseksi erottuu verbiryhmä, jota kuvataan seuraavasti: ”elollisen olennon toiminta tai reagointi”. Esimerkkeinä tähän ryhmään kuuluvista verbeistä mainitaan esimerkiksi *hengittää*, *mököttää*, *itkeä* ja *nauraa*. (VISK § 459.) Sekä Pajunen että Siiroinen ovat omissa luokitteluisaan jättäneet tunneverbien ulkopuolelle fyysisiin tuntemuksiin ja tunnereaktioihin liittyvät verbit kuten *oksettaa*, *hymyillä* ja *naurattaa* (Siironen 2001: 23, Pajunen 2001: 304). Edellä mainitut esimerkit intransitiiviverbeistä, erityisesti *itkeä* ja *nauraa*, eivät siis lukeudu tunneverbien ryhmään, mutta ovat yleisiä tapoja kuvata tunteiden aiheuttamia reaktioita.

Olen siis tehnyt päätöksen pitää fyysisiin tuntemuksiin ja tunnereaktioihin liittyvät verbit mukana tässä tutkimuksessa. Siinä missä Pajunen (2001: 304) ja Siironen (2001: 23) ovat tehneet tarkkaa leksikaalista luokittelua, tämän tutkimuksen tarkoituksena on tutkia tunteiden ilmaisun eri tapoja. Esimerkiksi Pajunen (2001: 304) **fysiologisiin verbeihin** luokittelat verbit kuten *itkettää* ja *naurattaa* esiintyvät tämänkin tutkimuksen aineistossa ja ovat yleisiä tapoja kuvailla yksilön kokemia tunteita. En ole myöskään Siironen (2001: 23) tapaan rajannut ulos verbejä, joiden ensisijainen merkitys ei liity tunteisiin. Joissain ilmaisuihin verbit voivat toissijaisessa merkityksessään kuvailla tunteita. Esimerkkitapauksissa, kuten *Minua rassaa / hiertää* ja *Minua ottaa pannuun / aivoon* kokijaobjektillisten tunneverbien ryhmä kasvaa metaforien ja idiomien avulla. (VISK § 467.) Idiomit ovatkin usein merkitykseltään abstrakteja, vaikka koostuvat konkreettistarkoitteisista sanoista (Nenonen 2002: 65). Aineistosta voidaan nostaa esimerkeiksi verbit *maistua* ja *lämmittää*, joita käytettiin toissijaisessa merkityksessä kuvaamaan tunteita. Näin ollen tunnesanojen luokitteluun suhtaudutaan tässä tutkimuksessa hyvin laajasti. Edellä mainittujen konkreettisten, mentaalisten ja abstraktien verbien luokitteluakaan ei voi pitää absoluuttisena, vaan verbeillä on taipumus laajentaa käyttötarkoitustaan usein konkreettisesta abstraktiin päin (VISK § 445). Esimerkiksi tuntemuksia kuvataan usein käyttämällä metaforisesti kosketus- ja muita teko- ja verbejä kuten *pistellä* tai *polttaa* (VISK § 465).

4 SOSIAALINEN MEDIA JA KIELI

Monet tekniset innovaatiot ovat historian saatossa muuttaneet elämäämme merkittävästi. Sanomalehdet, kamerat, radio ja televisio ovat vain muutamia esimerkkejä viime vuosikymmenten aikana kiihtyneestä teknologisesta kehityksestä. Nykypäivänä digitalisaatio ja internet ovat jo merkittävässä osassa lähes kaikkien ihmisten elämää, ja kehitys tulee jatkumaan samansuuntaisena. Tärkeässä roolissa tässä muutoksessa on myös kieli. Nämä muutokset vaikuttavat käyttämäämme kieleen ja muokkaavat sitä. (Barton & Lee 2013: 1–3.) Kenties merkittävin kehitys on tällä vuosituhannella tapahtunut internetissä ja sen palveluissa. 2000-luvun alussa syntyi useita palveluita, jotka osallistivat internetin käyttäjiä enemmän ja lisäsivät käyttäjien välistä vuorovaikutusta. Palvelut, kuten Facebook (2003), YouTube (2005), LinkedIn (2003) ja Twitter (2006), nousivat suureen suosioon ja vähitellen alettiin puhua sosiaalisesta mediasta. Nykyään sosiaalista mediaa ja sen hallintaa voidaan pitää jo merkittävänä kansalaistaitona ja edellytyksenä ajankohtaisen keskustelun seuraamiseen ja siihen osallistumiseen. (Pönkä 2014: 9–10.) Sosiaalisen median aikakaudella avoimuus on lisääntynyt, ja kaikilla on mahdollisuus tuottaa sisältöä kaikille (Pönkä 2014: 29).

Avaan seuraavaksi lyhyesti verkkokeskustelulle ominaisia piirteitä ja vakiintuneita käytäntöjä. Tämän jälkeen perehdyn tarkemmin aineiston lähteeseen eli Twitteriin ja sen asemaan keskeisenä keskustelualustana. Lisäksi perehdytään live-tviittaamisen käsitteeseen.

4.1 Kielelliset piirteet sosiaalisessa mediassa

Verkkovuorovaikutuksen tutkimus on saanut alkunsa 1970-luvulla. Lähtökohtana ja eräänlaisena sateenvarjokäsitteenä voidaan pitää tietokonevälitteistä viestintää (*computer-mediated communication*, CMC). (Laaksonen & Matikainen 2013: 193.) Verkkoviestintä ja sen tutkimus ovat kuitenkin vuosien saatossa kehittyneet valtavasti. Tutkijat ovat kehittäneet internetissä käytettävälle eräänlaiselle uudelle kielimuodolle erilaisia nimityksiä, joista mainittakoon englanninkieliset *chatspeak*, *textspeak*, *cyber language* ja *internet slang*. Tälle niin kutsutulle *nettislangille* tyypillisiä piirteitä ovat esimerkiksi akronyymit ja kirjainlyhenteet (*GTG= got to go* ja *LOL= laughing out loud*), sanojen lyhentäminen ja korvaaminen yksittäisillä kirjaimilla tai numeroilla (*gd= good*, *U= you*) sekä tyylitelty tai liioiteltu kirjoitusasu ja välimerkkien käyttö (*I'm soooooo happy!!!!!!!!!!!!*). Lisäksi varsin yleistä on erilaisten hymiöiden käyttö. (Barton & Lee 2013: 5.)

Edellä mainituista nettislangin piirteistä erityisesti hymiöt ja nykyään laajalti käytössä olevat emojiit ovat tämän tutkimuksen kannalta mainitsemisen arvoisia, sillä niiden käytöstä on tullut monelle

arkipäivää ja näin ollen luonnollinen tapa jakaa ja kuvailla myös omia tunteitaan. Ilmari Vauras (2008) on tutkinut tarkemmin juuri tunneikoneita verkkokeskustelussa. Tunneikoneiden käyttö alkoi yleistyä 1990-luvun puolivälissä tekstiviestien ja internetin myötä. Niiden tarkoituksena on korvata kasvokkaisessa keskustelussa ilmenevät ilmeet ja eleet niin sanotulla virtuaalisella kehonkielellä. Aluksi käytettiin tavallisia näppäimistöä löytyvien merkkien yhdistelmiä kuten :-) tai ;-D. Näin muodostettiin kuvia, jotka voidaan lukea 90 asteen kulmassa. Perinteisten tunneikonien rinnalle ovat tulleet myös graafiset tunneikonit, kuvakkeet, jotka muodostuvat pienistä pikseleistä. (Vauras 2008: 213–215.) Nykyään näitä graafisia tunneikoneita kutsutaan maailmanlaajuisesti nimellä *emoji* (kuva 2). Alun perin japanilaisiin matkapuhelinkäyttäjäjärjestelmiin kehitetyt emojiit ovat levinneet ympäri maailmaa ja ovat nykyään saatavilla esimerkiksi kaikissa iOS- tai Android-käyttöjärjestelmää käyttävissä älypuhelimissa ympäri maailmaa. (Miltner 2021: 516.) Käytän tässä tutkimuksessa käsitettä emoji, koska tunneikoneista tai hymiöistä puhuttaessa suljetaan pois esimerkiksi kuvassa 2 näkyvät käsimerkit tai juhlia kuvaava torvi-emoji. Kuvassa 2 näkyy vain pieni osa satoja merkkejä sisältävästä emojiiden joukosta, joten emojiavalikoima on todella laaja ja kasvaa edelleen.

Kuva 2. <https://getemoji.com/>

Sosiaaliseen mediaan kirjoitetuissa teksteissä ja ihmisten välisessä digitaalisessa vuorovaikutuksessa hymiöillä ja emojiilla on suuri rooli. Italiankielistä Twitterissä tapahtuvaa vuorovaikutusta tutkineen Spinan (2019) mukaan niitä käytetään jo esimerkiksi Twitterissä yhtä paljon kuin persoonapronomineja. Emojiilla voi olla useita erilaisia funktioita, kuten esimerkiksi tekstin jäsentäminen tai tekstin tyylin korostaminen, unohtamatta tietenkään tälle tutkimukselle olennaista emojiiden roolia kirjoittajan tunnetilan välittäjänä. (Spina 2019: 345–349.) Emojiiden käyttö on verkkokeskustelussa jo niin yleistä, että niiden puuttuminen voi saada viestin vaikuttamaan erityisesti nuorten mielestä tyllyltä. Verkkokeskustelussa tunneikonien tulkinta riippuu usein niiden käyttökontekstista. Esimerkiksi hymyä kuvaavan tunneikonin tai emojiin voidaan tulkita tarkoittavan hyväntuulisuutta, sarkasmia tai pitämistä jostain asiasta. (Vauras 2008: 217–218.)

Emojien käyttö ei kuitenkaan ole ainoa piirre, joka erottaa perinteisen kasvokkain käytävän vuorovaikutuksen sosiaalisessa mediassa käytävästä vuorovaikutuksesta. Eri sosiaalisen median alustoilla ihmisillä on käytössä monia vuorovaikutusmahdollisuuksia. (Salomaa 2019: 60.) Verkossa tapahtuvaa vuorovaikutusta ja sen muutosta tarkasteltaessa on hyvä muistaa mitä tarkoitetaan käsitteellä teksti. Ensinnäkään ei voida tarkasti määritellä mikä luetaan tekstiksi. Käsite on digitalisaation ja median vaikutuksesta muuttunut aikaisempaa joustavammaksi. Tekstit ovat nykyään yhä useammin multimodaalisia. Verkossa teksteille on lisäksi ominaista linkittyminen toisiinsa. Intertekstuaalisuus onkin yleistä, ja tekstejä on helposti saatavilla. (Barton & Lee 2013: 16–17.)

Sosiaalisessa mediassa kieli saa myös piirteitä, joista kaikki eivät ole siirrettävissä perinteiseen kirjoitettuun kieleen tai puhekieleen. Perinteisen tekstin rinnalla tai sen sijasta voidaan esimerkiksi käyttää kuvia, videoita, GIF:ejä tai meemejä. Kuvat ja videot eivät vaadi yksityiskohtaisempaa määrittelyä. Sosiaalisessa mediassa niitä voidaan käyttää esimerkiksi kontekstina kirjoitetulle julkaisulle tai korostamaan kirjoitettua viestiä.

GIF (Graphics Interchange Format) on digitaalinen tiedostomuoto, joka eroaa staattisista kuvaformaateista kuten JPEG ja PNG toistaen itseään yhä uudelleen. Käytännössä kyseessä on siis lyhyt video, joka toistaa itseään. GIF-tiedoston etuna verrattuna videoformaatteihin on sen pieni tiedostokoko, joka tekeekin siitä hyvin sosiaaliseen mediaan soveltuvan. GIF-tiedostoja käytetäänkin nykyään monipuolisesti internetissä ja niistä puhuttaessa on syytä käsitellä myös niihin tiivistä liittyviä meemejä. (Miltner & Highfield 2017)

Meemin käsite on syntynyt jo vuonna 1976, kun Richard Dawkins (1976) käytti sitä kuvaamaan geenin tavoin sukupolvelta toiselle siirtyviä asioita, jotka eivät kuitenkaan ole geneettisiä. Tässä tutkimuksessa meemillä tarkoitetaan kuitenkin verraten nuorta ilmiötä, meemejä, jotka leviävät internetissä. Meemeistä puhuttaessa kyse ei ole pelkästään kuvasta tai videosta, joka leviää verkossa, vaan jostain muokattavasta ja muuttuvasta. (McCulloch 2019, 238–240.) Meemin voidaan määritellä olevan joukko internetissä leviäviä digitaalisia tuotoksia, jotka muistuttavat toisiaan esimerkiksi sisällön tai muodon suhteen. Ne ovat syntyneet eräänlaisen imitoinnin ja muokkaamisen tuloksena. (Shifman 2014, 41.)

On kuitenkin muistettava, ettei kaikki kielenkäyttö internetissä suinkaan ole samanlaista. Kontekstista riippuen käytämme toisistaan poikkeavia kielimuotoja (Barton & Lee 2013: 6). Tässä tutkimuksessa tarkastelu keskittyykin tarkemmin kielenkäyttöön sosiaalisessa mediassa ja erityisesti Twitterissä. Michele Zappavigna (2014) on tutkinut Twitterissä käytettävää sanastoa ja saanut selville, että Twitterissä itseä koskeva sanasto on normaalia yleisempää. Sanoja kuten *me*, *I*, ja *my* käytettiin

muuhun kieleen verrattuna enemmän. (Zappavigna 2014: 48–49.) Tämän perusteella Twitteristä kerätty tutkimusaineisto soveltuu siis mainiosti juuri omien tunteiden kuvailun tutkimiseen.

4.2 Twitter

Twitter on yksi maailman suurimmista sosiaalisen median palveluista. Vuonna 2006 perustettu Twitter on kasvattanut suosiotaan, ja aktiivisten käyttäjien joukko on kasvanut koko ajan. Twitter ei julkaise käyttäjämääriään, mutta eri tilastojen mukaan Twitterillä on noin 330 miljoonaa aktiivista käyttäjää ympäri maailman. (Isotalus, Jussila, Matikainen & Boedeker. 2018: 12–13.)

Twitterin verkkosivuilla (Twitter1 2021) palvelua mainostetaan kaikille yhteisenä keskustelualustana, olit sitten kiinnostunut musiikista, urheilusta, politiikasta, uutisista, julkisuuden henkilöistä tai arkipäiväisistä asioista. Twitter on moniin muihin sosiaalisen median palveluihin verrattuna julkisempi. Tviittien etsiminen ja lukeminen eivät esimerkiksi vaadi rekisteröitymistä palveluun, eikä Twitterissä tarvitse esiintyä omalla nimellään. Niin ikään käyttäjien profiilit ja tviitit ovat lähtökohtaisesti kaikki julkisia. (Twitter2 2021.)

Verkkokeskusteluja tutkittaessa on tärkeää, että tutkija tuntee alustan, jolta aineisto on kerätty. Alustan käyttökulttuurin ja vakiintuneiden käytäntöjen tunteminen on tärkeää, sillä ne voivat olla tutkimuksen kannalta merkityksellisiä. (Laaksonen & Matikainen 2013: 201, 211.) Twitterille olennaisia toimintoja ovat esimerkiksi #-merkillä muodostettavat aihetunnisteet, kuten tässä tutkimuksessa aineiston keräämiseen käytetty #huuhkajat, sekä uudelleentwiittaa-toiminto, jolla toisen käyttäjän tviitti on mahdollista tviitata eteenpäin tai lainata sitä (Laaksonen & Matikainen 2013: 200–201).

Muihin sosiaalisen median palveluihin verrattuna Twitterissä päivitykset eli tviitit ovat lyhyempiä. Tviitti saa nykyään olla enintään 280 merkkiä pitkä. Merkkirajoitus oli vuoteen 2018 asti 140 merkkiä, jonka jälkeen sitä nostettiin kaikkialla muualla, paitsi japanin-, korean- ja kiinankielisillä alueilla. (Isotalus, Jussila, Matikainen & Boedeker 2018: 34.)

4.3 Live-tviittaaminen

Isoista tapahtumista on aina keskusteltu ihmisten kesken. Aikaisemmin keskustelu käytiin usein seuraavana päivänä töissä tai harrastusten parissa. Nykyteknologia on kuitenkin mahdollistanut keskustelun käymisen samaan aikaan tapahtuman ollessa käynnissä. Keskustelu on samalla muuttanut muotoaan julkisemmaksi. Esimerkki tällaisesta keskustelusta on sosiaalisen median

palvelussa, Twitterissä, käytävä keskustelu, jonka avulla esimerkiksi televisiosta seurattavaa tapahtumaa on mahdollista kommentoida muille katsojille ympäri maailmaa. (Harrington, Highfield & Bruns 2013: 405.)

Live-tviittaamisella tarkoitetaan tietyn tapahtuman, esimerkiksi urheilutapahtuman tai televisio-ohjelman kommentointia Twitterissä samanaikaisesti sitä seurattaessa (Kjeldsen 2016: 1064). Samoja tapahtumia voi toki kommentoida myös esimerkiksi Facebookissa, Instagramissa tai erillisillä aiheeseen keskittyneillä foorumeilla. Twitter on kuitenkin noussut merkittävimmäksi alustaksi juuri tähän tarkoitukseen, koska se on lähtökohtaisesti kaikille avoin ja julkinen. Lisäksi Twitterin eduksi voidaan lukea sille ominainen vuoropuheluun ja vastavuoroisuuteen perustuva keskustelu, jota helpottavat #-merkillä muodostettavat aihetunnisteet (Kjeldsen 2016: 1067). Aihetunnisteet laajentavat kunkin käyttäjän kirjoittamien tviittien yleisöä. Tviitit eivät kohdistu vain käyttäjän seuraajille tai ystäville, kuten esimerkiksi Facebookissa tai Instagramissa, vaan kaikille samaa aihetunnistetta seuraaville, eli usein samasta asiasta tai tapahtumasta kiinnostuneille. (Harrington 2013: 240.) Näin Twitterin kautta saadaan muodostettua ikään kuin ”virtuaalinen olohuone”, joka mahdollistaa keskustelun välittömästi (Harrington, S., Highfield, T., & Bruns, A. 2012: 405–406).

Aihetunnisteen voi keksiä kuka vain. Usein näistä vain muutama vakiintuu laajempaan käyttöön yhtä tapahtumaa kohden (Kjeldsen 2016: 1065). Mikäli tapahtuma esitetään televisiossa, kanavat kehittävät usein oman aihetunnisteen, joka jaetaan lähetyksessä, ja jota kehoitetaan käyttämään (Harrington 2013: 241–242). Hyvänä esimerkkinä tällaisesta on Elina Salomaan (2019) väitöskirjassa tarkasti tutkittu aihetunniste *#ylemmfutis*, joka oli käytössä kesällä 2014 pelattujen ja Yleisradion esittämien jalkapallon MM-kisojen aikana. Mikäli tällaista TV-kanavan niin sanottua virallista aihetunnistetta ei ole olemassa, on vaarana keskustelun hajaantuminen eri aihetunnisteiden alle (Harrington 2013: 241). On siis todennäköistä, että esimerkiksi tässä tutkimuksessa aineiston keräämiseen käytettyä aihetunnistetta *#Huuhkajat* ei ole käytetty kaikissa samasta aiheesta kirjoitetuissa tviiteissä. Näin ollen osa kriteerit täyttävistä tviiteistä on jäänyt aineiston ulkopuolelle. Kaikki käyttäjät eivät toki haluakaan jakaa tviittejään suurelle yleisölle vaan jakavat ajatuksiaan ensisijaisesti omille seuraajilleen.

Urheilutapahtumien aikana kirjoitetut tviitit ovat usein tapahtumien herättämien tunteiden ja reaktioiden jakoa muun yleisön kanssa. Twitterin vuorovaikutuksellinen ja kaikille avoin luonne antaa käyttäjälle kuitenkin myös mahdollisuuden jakaa ajatuksiaan suoraan urheilijoille. @-merkillä kuka tahansa voi osoittaa tviittinsä kenelle tahansa. Twitter onkin madaltanut julkisuuden henkilöiden ja urheilijoiden kynnystä suoraan vuorovaikutukseen faniensa kanssa. Tviitin kohdentaminen fanituksen kohteelle voidaan nähdä myös uutena tapana kannustaa kotisohvalta. (Highfield 2013: 255.)

5 KIELELLISET RAKENTEET TUNTEIDEN KUVAILUSSA

Tässä luvussa esittelen tutkimuksen tulokset. Kävin Microsoft Excelissä aineiston tviitit useaan kertaan läpi ja ryhmittelin ne tunteiden kuvailutavan mukaan alaluokkiin. Luokittelussa käytin hyväksi luvussa 3 eriteltyjä tunteiden kuvailun tapoja. Luokittelu perustui aikaisemman tutkimuksen lisäksi tiettyjen kielellisten piirteiden esiintyvyyteen aineistossa. Havainnollistan lopullista luokittelua taulukossa 1.

Aineistossa tunteita kuvailtiin varsin monipuolisesti. Jotkin kielelliset piirteet erottuivat kuitenkin runsaudellaan joukosta. Erityisesti tunneadjektiivit ja tunneverbit sekä fysiologiset verbit erottuivat omiksi luokikseen, joten käsittelen näitä seuraavaksi tarkemmin aineistoesimerkkien avulla omissa alaluvuissaan, samoin kuin tunnesubstantiivien käyttöä. Aineistossa esiintyi myös paljon tviittejä, jotka on kirjoitettu kieltomuodossa. Esittelen negaation sisältävät tviitit samassa alaluvussa vastaavia kielellisiä piirteitä sisältävien affirmatiivisten ilmausten kanssa. Kaikkia tunteiden kuvailun tapoja on kuitenkin mahdotonta luokitella tarkasti kielellisten piirteiden mukaan. Esiin nousi esimerkiksi tunteiden kuvailun tapoja, joissa tunnesanoja ei esiintynyt lainkaan tai tunteita kuvailtiin Twitterille ominaisten aihetunnisteiden avulla. Näitä ja monia muita harvemmin aineistossa esiintyneitä tunteiden kuvailun tapoja erittelen alaluvussa 5.5.

Taulukossa 1 on havainnollistettu kielellisten rakenteiden esiintymistä aineistossa. Osa tviiteistä sisältää useampia virkkeitä ja samalla erilaisia tunteiden kuvailutapoja. Aineisto sisältää yhteensä 146 tviittiä, mutta yksi tviitti saattaa sisältää useamman tunteita kuvaavan kielellisen rakenteen. Tämän takia tviittien kokonaismäärä ei täsmää havaittujen kielellisten rakenteiden kanssa

Taulukko 1.

Kielellinen rakenne tunteiden kuvailussa	Tapauksia aineistossa
Adjektiivi predikatiivina	56
Adjektiivi substantiivin täydennyksenä	19
Kokijasubjektilliset tunneverbit	17
Kausatiiviset tunneverbit	7
Fysiologiset verbit	45
Tunnesubstantiivi	8
Muut	45

Seuraavaksi perehdyn omissa alaluvuissaan tarkemmin kuhunkin aineistossa esille nousseeseen kielen piirteeseen, jota käytettiin tunteiden kuvailuun. Lopussa vedän vielä yhteen havaitut tulokset.

5.1 Adjektiivit

Kuten Hakanen (1973: 20) on todennut, adjektiivit esiintyvät pääasiallisesti lauseessa joko predikatiivina tai attribuuttina eli substantiivin täydennyksenä. Tunteiden kuvailuun käytettävät adjektiivit eivät poikkea tässä suhteessa muista. Seuraavissa alaluvuissa käsittelen erilaisia kielellisiä rakenteita, joissa adjektiiveja käytettiin aineistossa tunteiden kuvailuun.

Adjektiivi predikatiivina

Tunneadjektiiveiksi luettavat adjektiivit esiintyvät aineistossa lähes poikkeuksetta nominatiivimuotoisina predikatiiveina, joita aineistossa oli 28 kappaletta. Prototyypinen tunneadjektiivin sisältävä lause koostuu persoonapronominista, *olla*-verbistä ja tunneadjektiivista.

Aineiston tviitit olivat lähes poikkeuksetta positiivisia ja tunneadjektiiveista esiintyi selvästi eniten sana *onnellinen*. Aineistolle tyypillisiä tapoja kuvata tunteita olivat esimerkkien 1–4 kaltaiset tviitit, joissa tunneadjektiivi *onnellinen* esiintyy predikatiivina nominatiivimuodossa. Esimerkkien 1–2 kaltaiset lyhyet tunteenpurkaukset olivat yleisiä. Lähes yhtä yleisiä olivat myös esimerkkien 3–4 kaltaiset tviitit, joissa ilmaistaan henkilön onnellisuutta huomattavasti vuolaammin, ja samalla taustoitetaan jollain tavalla henkilön suhdetta Huuhkajiin.

- (1) **MINÄ OLEN NIIN ONNELLINEN!!!!** #Huuhkajat
- (2) Ei helvetti **mä olen onnellinen**. #Huuhkajat
- (3) **Mä olen niin onnellinen**. 1997 ja koko se epäonnistumisen narratiivi on takana. Me ollaan kisoissa. Arvokisoissa. Kiitos #Huuhkajat
- (4) En rehellisesti sanottuna uskonut että tämä voisi tapahtua, tätä kyllä toivoin. Nyt **olen aivan valtavan onnellinen**. Onko siinä mitään väärää? Kiitos Suomi näistä tunteista mitä saat aikaan. Maailman paras maa. Kiitos #huuhkajat! KIITOS.

Onnellinen oli selvästi yleisin aineistossa esiintynyt tunneadjektiivi. Muitakin tunneadjektiiveja kuitenkin löytyi. Nämä esiintyivät tviiteissä rakenteellisesti samalla tavalla esimerkkien 5–7 mukaisesti. Adjektiivit olivat kaikki semanttisesti hyvin positiivisia.

- (5) Kyllä se vaan niin on, että kaikki on mahdollista! **Oon niin iloinen** kaikkien niiden puolesta, jotka ovat jaksaneet uskoa. Ootte ansainneet tän! #Huuhkajat
- (6) **Minä olen sanaton..** #huuhkajat #emkarsinnat
- (7) Aika **liikuttunut olen**. #huuhkajat #FINLIE

Affirmatiivisten ilmausten lisäksi tunteita kuvattiin tunneadjektiivien avulla myös negaation kautta. Esimerkeissä 8–10 tviiteissä käytetään kieltoilmauksia esimerkiksi oman iloisuuden tai onnellisuuden korostamiseen. Negaatiota käyttämällä tviittien semanttinen merkitys muuttuu hieman, mutta tavoitteena on yhtä lailla ilmaista tunnetilaa. Esimerkissä 8 onnellisuus esitetään tunteena, jota ei voi kyseisessä tilanteessa vastustaa, kun taas esimerkeissä 9–10 korostetaan onnellisuuden tunteen voimakkuutta vertaamalla sitä aikaisemmin koettuihin tunteisiin.

- (8) Jalkapallo ei ole ollut minulle se kaikkein tärkein laji seurata. Mutta onhan se nyt todella hienoa kun ihmisten unelmat toteutuu. **Eihän sitä voi olla kun iloinen** jalkapallon ja sen parissa toimivien puolesta #urheilu #Huuhkajat
- (9) **En usko, että olisin koskaan ollut näin onnellinen** #Huuhkajat
- (10) Rive on paras kiitos oon odottanu tätä koko mun elämäni **en ole ehkä koskaan ollut näin onnellinen** itken onnesta.. #Huuhkajat

Kuten edellä mainitsin, tunneadjektiiveiksi luettavat adjektiivit esiintyvät aineistossa lähes poikkeuksetta nominatiivimuotoisina predikatiiveina. Tunteiden kuvailuun on kuitenkin mahdollista käyttää myös muita adjektiiveja. Tällöin ei välttämättä kuvata henkilön omaa tunnetilaa, vaan kuvaillaan esimerkiksi tunteen aiheuttamaa tapahtumaa tai vallitsevaa ilmapiiriä.

Tällöin adjektiivi esiintyy usein partitiivissa. Prototyypinen lause muodostuu tässä tapauksessa usein demonstratiivipronominista, *olla*-verbistä ja partitiivimuotoisesta adjektiivista. Adjektiivi esiintyy siis tässäkin tapauksessa lauseessa predikatiivina. Partitiivimuotoisia predikatiiveja esiintyi nominatiivimuotoisten tavoin 28 kappaletta.

- (11) Paluupallosta helpompaa? #Pukki pelaa vastustajalla ensin flipperiä ja tuikkaa lopulta 3-0. **Tämä on hienoa, tämä on ihanaa, tämä on fantastista!** Hypin tasajalkaa ja huudan kuin vähämielinen! Suomi menee kisoihin VIHDOIN KIN! #HUUHKAJAT raatelee! #pukkiparty
- (12) **No onhan tää nyt hienoa!** Niin hienoa, että jopa minä katson jalkapalloa! #pukkiparty #huuhkajat

Esimerkeissä 11–12 esitetyistä lauseista poiketen adjektiivi voi kuitenkin esiintyä myös itsenäisenä adjektiivilausekkeena, josta puuttuu kokonaan finiittiverbi sekä subjekti. Tämänkaltaisissa tapauksissa adjektiivi esiintyy usein kuitenkin prototyypisen lauseen mukaisesti, mutta demonstratiivipronomini ja *olla*-verbi ovat jääneet pois. Esimerkeissä 13–16 adjektiivilausekkeiden eteen voitaisiin esimerkiksi lisätä sanapari *tämä on*, jolloin semanttinen merkitys pysyisi käytännössä samana. Lisäksi esimerkissä 16 on käytetty tehokeinoina toistoa sekä ylimääräisiä välilyöntejä tunteen korostamiseksi.

- (13) **Aivan tolkutonta!** Kuukauden päästä Liechtenstein nurin ja #Huuhkajat kisoihin! En aina uskonut tän päivän koittavan.
- (14) Enpä ihan äkkiseltään muista milloin oisin viimeks näin nauttinu futismatsista. **Ihan mahtavaaaaa** #Huuhkajat
- (15) KIITOS, KIITOS, KIITOS #huuhkajat Mietin kaikkia pikkujunnuja, jotka saavat tästä intoa ja esikuvia. **Liikuttavaa** sanan kaikissa merkityksissä.
- (16) Enpä olisi kyllä vielä viisi vuotta sitten uskonut tätä näkeväni. Paljon on muuttunut noista ajoista. Ekaa kertaa ikinä saa kannustaa OMAA joukkuetta EM-kisoissa. **Uskomatonta. U S K O M A T O N T A!** #Huuhkajat #EURO2020 #Torille

Edellä esitetyissä tilanteissa adjektiivilausekkeet esiintyvät ilman tyypillistä demonstratiivipronominin ja *olla*-verbin muodostamaa lausetta. Usein tällaisissa tilanteissa adjektiivit saavat seurakseen myös kiro sanoja, joita käytettiin varsin paljon tunnetilan kuvailun korostamiseen. Varsinkin *ihanaa*-sanan yhteydessä kiro sanat adjektiivin kuvaaman tunteen korostajina olivat aineistossa yleisiä. Esimerkki 17 muistuttaa rakenteeltaan esimerkkien 11 ja 12 lauseita. Esimerkeissä 18–19 taas havainnollistan ilmiötä, jossa kiro sanat auttavat välittämään Twitterille ominaiseen ytimekkääseen tyyliin keskeisen sanoman ilman kokonaisten lauseiden käyttöä.

- (17) Voi vittu. Itkenkö vai nauranko, en tiedä. Nauran ja itken samaan aikaan. **Onhan tää nyt vitun ihanaaa.** #Huuhkajat #memennäänkisoihin
- (18) Huomenna menen syömään Kreikkalaiseen ravintolaan. **Ihanaa saatana!** #huuhkajat
- (19) Olin aika varma sen yhen Islanti-tappion jälkeen että ei vittu ikinä. SE "ikinä" oli sit 3 vuotta (ja 1 kuukausi). **Ihanaa. Saatana.** #Huuhkajat

Adjektiivi voi esiintyä myös sivulauseen edellä kuvaamassa henkilön ajatuksia sivulauseen sisällöstä. Esimerkki 20 muistuttaa semantiikaltaan vahvasti esimerkkien 11–16 ilmauksia. Tässä tapauksessa subjektina toimii demonstratiivipronominin sijaan alisteinen sivulause. Esimerkissä 21 sivulause ei toimi subjektina, mutta täsmentää, milloin henkilöllä tulee olemaan hauskaa. Näin ollen tviitissä ei kirjaimellisesti kuvata henkilön sen hetkistä tunnetilaa, mutta siihen vihjataan vahvasti. Esimerkissä 21 esiintyy myös edellä mainittua tunteen korostamista kiro sanojen avulla.

- (20) Vähän mietin, mahtaako Suomen pelaajat selvitä fanien puristuksesta vammoitta jatkopeleihin. Ei ihan loppuun mietittyä järjestäjiltä. **Mutta ihanaa, että historian kirjat käänsi sivuaan.** Onnea #huuhkajat !
- (21) Edellisten em-kisojen aikaan oltiin Roomassa ja syömässä pizzeriassa. Tarjoilija kyseli, että mites Suomella on kisat menny. **Ens kesänä on aika saatanan siistiä, ku pystyy vastaamaan tohon kysymykseen.** #Huuhkajat

Adjektiivin substantiivin täydennyksenä

Adjektiiveja käytettiin aineistossa tunteiden kuvailuun nominatiivi- ja partitiivimuotoisten predikatiivien lisäksi myös attribuutteina, eli substantiivilausekkeen täydennyksinä. Luvussa 3.2 olen käyttänyt Hakasen (1973: 20) jo vuosikymmeniä vanhaa, mutta edelleen pätevää teosta kuvaillessani adjektiivien funktioita. Hakanen käyttää attribuutti-termiä, jonka käyttö nykyään on jo melko vähäistä. Esimerkiksi Iso suomen kielioppi ei kyseistä termiä käytä, vaan sisällyttää attribuutin substantiivin täydennykseksi ja osaksi substantiivilauseketta. (VISK § 867.) Puhun tässä tutkimuksessa substantiivin täydennyksistä.

Selkein tapa käyttää adjektiiveja substantiivien täydennyksinä tunteiden kuvailuun on aineiston mukaan adjektiivin käyttö *tunne*-sanana tai jonkin sen variantin täydennyksenä. Aineistossa näitä tapauksia oli useita. Merkillepantavaa on se, ettei tviiteissä kertaakaan käytetty kokonaisia lauseita tunteita kuvailtaessa. Esimerkeissä 22–25 käytetään adjektiivia kuvaamaan henkilön kokemaa tunnetta, mutta yhdenkään esimerkin yhteydessä ei ole verbiä, vaan ilmaus sisältää pelkän substantiivin ja adjektiivitäydennyksen.

- (22) Toi joukkue - yksi kaikkien, kaikki yhden puolesta. Tällaisia hetkiä toivoisi kokevan Suomessa useammin: me ollaan kaikki samalla puolella! **Mieletön fiilis!** Niin iloinen koko suomalaisen jalkapallon puolesta! #huuhkajat #oisuomion #suomi
- (23) Olen portugalissa ja minua onnitellaan täällä, kuin juuri minä olisin saavuttanut jotain hienoa. **Upea tunne.** Hyvä suomi! #Euro2020 #Huuhkajat #HyväSuomi #jalkapallo
- (24) Olin 2007 Dragãolla, ja silloin vielä petyin, vaikka ihmehän se voitto olisi ollut. Nyt todennäköisyydet ovat aivan toisinpäin, mutta en taida pystyä edes väijymään etten vaan pilaa tätä. **Absurdi fiilis.** #Huuhkajat
- (25) **Todella epätodellinen olo just nyt.** En voi edes kuvitella mitä mua vanhemmat tuntee. Unohtumaton päivä #Huuhkajat

Aineistossa adjektiivit esiintyivät hyvin erilaisten substantiivien täydennyksinä. Yhdeksi tunteiden kuvailun tavaksi muodostui käynnissä olevan tapahtuman tai ilmiön kuvailu itse tunnetilan sijaan. Tällöin Huuhkajien voittoa ja kisoihin pääsyä kuvattiin yksinkertaisesti sanalla *juttu* tai *homma*. Esimerkeissä 26–28 henkilöt käyttävät ylistäviä adjektiiveja, kuten *upea* ja *mahtava* kuvatakseen käsillä olevaa ilmiötä.

- (26) Pakko sanoa, että vaikken itse lajista ehkä riittävästi ymmärräkään, **niin onhan tää suoraan sanottuna aivan huikea juttu!** Voin vain kuvitella sitä fiilistä heillä, jotka ovat odottaneet tätä muutaman "hetken" enemmän. #Huuhkajat #EURO2020
- (27) **Tämä on niin niin mahtava juttu** junnuille ennen kaikkea! Maltan tuskin odottaa, että poika palaa joukkueensa vki-leiriltä. #Huuhkajat, kiitos #FINLIE #EURO2020 #tearsofjoy

(28) Löin kaverin kanssa kasiluokalla eli ehkä vuonna 1998 50 markasta vetoa, että Suomi pääsee arvokisoihin 10 vuoden sisällä. Noh, vähän pitempään siinä meni, mutta maistuu kyllä sitäkin paremmalle. **Aika helvetin hieno homma hei!** #Huuhkajat

Kuten edellä jo totesin, adjektiivit voivat esiintyä varsin erilaisten substantiivien täydennyksinä. Näin ollen ei ole mielekäästä luokitella näitä kaikkia omiksi ryhmikseen. Olen erottanut analyysissäni omiksi ryhmikseen sanojen *tunne*, *juttu* ja *homma* täydennyksinä esiintyvät adjektiivit. Näiden lisäksi aineistossa esiintyi esimerkkien 29–30 kaltaisia substantiivien täydennyksiä. Esimerkissä 29 henkilö kuvailee kokemansa tunteen sijaan omaa päiväänsä. Esimerkkien 26–28 tapaan tunnetta kuvataan siis jonkin muun substantiivin kuin itse tunteen avulla. Esimerkissä 30 taas kuvataan tunteen aiheuttamaa fyysistä reaktiota ja esimerkissä 31 koko ihmistä. Esimerkki 31 oli aineistossa harvinainen tapaus, jossa tunneadjektiivi ei esiinny nominatiivimuotoisena predikatiivina.

(29) Itken ku pieni porsas. **Tää on mun elämän paras päivä.** #Huuhkajat

(30) #huuhkajat **Hysteristä naurua** yksin koton. Näen sieluni silmillä, miten tässä käy. BH tekee lisääjalla räkämaalini

(31) Sanaton... Oon vaan niin pirun **onnellinen ihminen**. Elämä on ihanaa ja fudis on parasta. #Huuhkajat

Esimerkki 31 sopii hyvin luvun viimeiseksi esimerkiksi. Se on aineistolle hyvin tyypillinen tviitti, josta löytyy useampi tapa kuvailla tunteita. Lisäksi siinä tiivistyvät hyvin tässä alaluvussa käsittelemäni tunteiden kuvailun tavat. Tviitti alkaa adjektiivilla *sanaton*, joka ei analyysissäni sovi suoraan mihinkään luokkaan, sillä se esiintyy yksin nominatiivissa. Sosiaaliselle medialle ja Twitterille tyypillisesti tässäkin tapauksessa kielellistä ilmaisua on lyhennetty. Käytännössä lukija kuitenkin ymmärtää tviitin kirjoittajan tarkoittavan itseään, ja tviitin voisi lukea muodossa ”Olen sanaton”. Lisäksi tviitissä käytetään adjektiivia *onnellinen* substantiivin täydennyksenä sekä sanoja *ihanaa* ja *parasta* partitiivimuotoisina predikatiiveina. Näinkin lyhyeen tviittiin sisältyvät siis pelkistetysti kaikki edellä esittelemäni kielelliset rakenteet, joissa adjektiiveja käytetään tunteiden kuvailuun Twitterissä.

Tässä luvussa olen todennut adjektiivien esiintyvän tunteita kuvaillaessa joko predikatiiveina tai substantiivin täydennyksinä. Aineistossa esiintyi kuitenkin myös 2 tapausta, joissa adjektiivi *hyvä* esiintyi ablatiivimuotoisena adverbiaalina *tuntua*-verbin yhteydessä. Käsittelen *tuntua*-verbiä myöhemmin alaluvussa 5.5.

5.2 Tunneverbit

Tunneverbit voidaan jakaa statiivisiin, toiminnallisiin, inkoatiivisiin ja kausatiivisiin tunneverbeihin (Siirainen 2001: 35). Kausatiiviset tunneverbit poikkeavat muista edellä mainituista tunteen kokijan suhteen. Kausatiivisissa tunneverbeissä kokija on lauseen objektina, kun taas statiiviset, toiminnalliset ja inkoatiiviset tunneverbit ovat kokijasubjektillisia. Tunneverbejä käytettiin aineistossa tunteiden kuvailuun yllättävän vähän. Olen jakanut analyysin kahteen osaan. Käsittelen ensin kaikkia kokijasubjektillisia tunneverbejä yhtenä ryhmänä, koska tapauksien kokonaismäärä oli pieni. Tämän jälkeen perehdyn kausatiivisiin tunneverbeihin.

Kokijasubjektilliset tunneverbit

Aineistossa käytettiin kokijasubjektillisia tunneverbejä tunteiden kuvailuun lopulta melko yksipuolisesti. Statiiviset tunneverbit olivat odotettavasti yleisimpiä tunteiden kuvailuun käytettäviä tunneverbejä. Selkeästi käytetyin oli verbi *rakastaa*. Se osoittautui aineistossa melko monipuoliseksi saamansa objektin suhteen. Esimerkeissä 32–35 pyritään osoittamaan ottelun aiheuttamaa rakkauden tunnetta käyttäen samaa verbiä, mutta tunteen kohde vaihtelee. Rakkauden kohteena ovat kaikki jalkapallon seuraajat ja Huuhkajien kannattajat, itse jalkapallo pelinä, kyseinen otteluilta, yhteishenki sekä lopulta kannattajan kokema fiilis.

(32) Oi mikä ihana ilta. **Mä rakastan teitä kaikkia.** #huuhkajat #pohjoiskaarre

(33) **Rakastan tätä peliä ja tätä iltaa** #Huuhkajat #finlie

(34) **Minä rakastan jalkapalloa** #huuhkajat

(35) En ymmärrä futiksesta mitään, mutta **rakastan tätä fiilistä ja yhteishenkeä**, joka välitty kotisohvalle asti. Kylmät väreet! #huuhkajat

Edellä mainitun *rakastaa*-verbin lisäksi tunteiden kuvailuun käytettiin vain muutamaa tunneverbiä. Esimerkissä 36 käytetään *nauttia*-verbiä ilman näkyvää objektia, kun taas esimerkissä 37 jännitetään ottelun lopputulosta. Esimerkissä 38 on kyseessä *tykätä*-verbi, joka poikkeaa yhdessä *pitää*-verbin kanssa muista tunneverbeistä. Se saa elatiivimuotoisen täydennyksen, mutta ei inkoatiivisten tunneverbien tapaan kuitenkaan sisällä muutosta (vrt. *ilahduin voitosta*). (Siirainen 2001: 23.)

(36) Vaikken ollut osallisena Suomen voitossa millään tavalla, niin haluan omistaa tämän voiton kaikille työpaikkojen vanhoille jyyrille ympäri Suomea, joiden mielestä Bosnia-tappion jälkeen Suomi oli taas potkupalloa. **Nautin.** Kiitos #Huuhkajat

(37) Ai mitenkä Huuhkajien menestys on muuttanut minun elämäni? No ainakin siten, että valvon ja **jännitän** ensimmäistä kertaa elämässäni **lopputulosta** sellaisesta karsintaottelusta, jossa Suomi ei pelaa (Kreikka–Bosnia ja Hertsegovina). #huuhkajat

(38) **Tykkään täysillä** #finlie **voitosta**, mutta Armenia ja Bosnia olis pelannut tän tänään meille muutenkin... #Huuhkajat #varmaonvarmaa #OiSuomiOn #Destiny #pakkovoitto #omissajaloissa #RivenJohdollaKisoihin

Kokijasubjektillisten tunneverbien esiintyminen rajoittui siis aineistossa hyvin pitkälti statiivisiin tunneverbeihin, mikä ei sinänsä ole yllättävää, sillä toiminnallisia tunneverbejä on hyvin rajallinen määrä, ja inkoatiivisia tunneverbejä käytetään usein menneessä aikamuodossa kuvaamaan henkilön tunnetilan muutosta. Inkoatiiviset tunneverbit esiintyvät usein myös adjektiivistuneina partisiippeina (Siironen 2001: 36). Tällöin ne sijoittuvat tässä tutkimuksessa adjektiivien ryhmään.

Kausatiiviset tunneverbit

Kausatiivisia tunneverbejä esiintyi aineistossa vain muutama. Tähän vaikuttaa todennäköisesti tutkimuksessa käyttämäni aineistonkeruumenetelmä, jota ei alun perin suunniteltu tunteiden kuvailun tutkimukseen. Aineistoon on otettu mukaan vain tviittejä, joissa on käytetty yksikön 1. persoonaa, jolloin esimerkiksi pelkän tunnekausatiivilauseen sisältämät tviitit ovat jääneet aineiston ulkopuolelle.

Kausatiivisista tunneverbeistä ei voida tämän aineiston perusteella tehdä kovinkaan laajaa analyysia, koska tapauksia oli niin vähän. Positiivisia tunteita kuvaavia kausatiivisia tunneverbejä, kuten *ilahduttaa*, *liikuttaa*, tai *ilostuttaa*, ei aineistosta löydy ainuttakaan. Sen sijaan *jännittää*-verbi esiintyi muutamassa tviitissä. Esimerkeissä 39–40 subjektia ei ole kirjoitettu esiin, mutta on selvää, että tviitin kirjoittaja on itse tunteen kokijana.

(39) Aattelin, etten uskalla jatkoa, **ja myönnän, että jännittää**, mutta tässä ollaan; eihän tätä voi jättää katsomatta #Huuhkajat

(40) Kreikan pitäisi johtaa tätä matsia vähintään parilla maalilla. On tolppaa, on sitä ja tätä. Käy todella paskat, jos ei pääty vähintään tasuriin. **Perskuta, että jännittää**. Koskaan en ole näin paljoa toivonut häviäväni vedon. #Huuhkajat

Jännityksen tunteen kuvailun lisäksi kausatiivisten tunneverbien ryhmästä muodostui yllättäen ryhmä, joka sisälsi eniten negatiivisia tunneverbejä. Näiden negatiivisten tunneverbien avulla välitettiin kuitenkin ristiriitaisia viestejä. Esimerkeissä 41–42 käytetään kausatiivista tunneverbiä *harmittaa*, mutta molemmissa tviiteissä on havaittavissa kirjoittajan tyytyväisyys Huuhkajien otteluihin. Esimerkissä 41 kirjoittaja on pettynyt, ettei pääse näkemään Huuhkajien ratkaisevaa ottelua, ja esimerkissä 42 kirjoittaja haluaisi kokea ottelun aiheuttaman tunnelman paikan päällä. Samankaltainen on myös esimerkki 43, jossa tviitin kirjoittaja katuu, ettei pyytänyt yhteisselfietä Huuhkajien maalivahdin, Lukas Hradeckýn, kanssa.

- (41) Just nyt **harmittaa** ihan saatanasti, ettei oo lippua Liechtenstein-peliin Helsinkiin #Huuhkajat Uskon kisapaikkaan vasta kun se on täysin varma, en jinxaa perkele mitään
- (42) Mä tykkään tästä futismaa Suomesta! Ihan vähän **harmittaa** nyt, etten enää asu stadionin vieressä, tuo meteli olis mahtavaa kuulla liveinä. #3-0 #pukkiparty #huuhkajat #kisoihin
- (43) Just nyt **sapettaa** eniten se, ettei minä ja vaimo tajuttu ottaa Hradeckyn kanssa yhteisselfietä, kun syyskuussa tultiin Saksasta samalla lennolla Suomeen ja oltiin puheissa. Oi elämä on! #Huuhkajat #Prkl

Negatiivisia tunneverbejä löytyi siis pääasiassa kausatiivisten tunneverbien ryhmästä, ja näissäkin tapauksissa negatiivisten tunneverbien taustalla tviitit olivat positiivissävytteisiä. Puhtaasti negatiivisia tviittejä aineistosta löytyi vain yksi. Esimerkissä 44 tviitin kirjoittaja kyseenalaistaa suomalaisten jalkapallokannattajien toiminnan varsin kärkkäästi. Kyseessä on myös aineiston ainoa tapaus, jossa mikä tahansa tunneverbi esiintyy kysymysmuodossa.

- (44) Is it only me vai **vituttaako** muitakin että Suomalaiset on nyt yhtä äkkiä muka niin jalkapallo kansaa ja kohta juostaan torille ja suihkulähteisiin. vaikka vuosia on vaan haukuttu meidän paskoja pelaajia eikä seurattu koko lajia. #huuhkajat #EURO2020

5.3 Fysiologiset verbit

Sekä Mari Siirinen (2001: 23) että Anneli Pajunen (2001: 304) ovat erottaneet tunneverbit ja fyysistä reaktiota kuvaavat verbit toisistaan. Pajusen luokittelun mukaisesti käytän analyysissäni näistä verbeistä nimeä fysiologiset verbit.

Fysiologisia verbejä käytettiin aineistossa tunteiden kuvailuun jopa enemmän kuin kaikkia edellisessä alaluvussa käsiteltyjä tunneverbejä yhteensä. Huuhkajien kannattajat ilmaisivat siis tunteitaan Twitterissä kuvailemalla fyysisiä reaktioitaan. Merkillepantavaa oli kuitenkin se, että fysiologisten verbien käyttö rajoittui muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta verbiin *itkeä*. Itkemistä kuvattiin aineistossa monin eri tavoin. Monet tunteiden kuvailun tavoista olivat lyhyitä esimerkkien 45–47 kaltaisia toteamuksia, joissa tviitin kirjoittaja kertoo itkevänsä. Lauseiden subjektina on tviittien kirjoittaja, eikä objektia ole.

- (45) OI SUOMI ON!!! **Itkin** jo kansallislaulujen aikana... #Huuhkajat
- (46) OiSuomiOn. **Mäkin itken.** #Huuhkajat
- (47) **Itkin** autossa matkalla kotia töistä, kun kuuntelin peliä radiosta. Nyt soi Finlandia ja **itken taas.** Kiitos #Huuhkajat

Itkemistä kuvattiin myös edellä mainituista esimerkeistä 45–47 poiketen lauseilla, joissa kirjoittaja ei ole subjektina. Tällöin käytettiin kausatiivista muotoa *itkettää*. Esimerkissä 48 käytetään verbiä

itkettää, mutta esiin ei ole kirjoitettu niin subjektia kuin objektiakaan. Esimerkissä 49 subjektina on *Oi maamme*, mutta tässäkin tapauksessa objekti ei ole näkyvässä. On kuitenkin lukijalle selvää, että tviitin kirjoittaja itse kokee kirjoittamansa reaktion. Esimerkissä 50 taas subjektina on *urheilu* ja objektina *kaltaistani "satunnaisesti seuraan futista" -tyyppiä*. Esimerkeissä 49–50 reaktiota käsitellään jälleen negaation kautta. Kirjoittaja korostaa tunnereaktiotaan painottamalla lukijalle, miten harvinaisesta tilanteesta on kyse. Vastaavaa tilannetta avasin adjektiivien yhteydessä luvussa 5.1.

- (48) En ehkä ymmärrä tätä vielääkään. Silmät ja nenä punottaa kuin oisin dokannut 2vk putkeen ja **vieläkin itkettää**. Tapahtuiko tää oikeesti? #Huuhkajat #SMJK #rivenjohdollamenttiinkisoihin
- (49) **Enpä muista, milloin viimeksi olisi Oi maamme itkettänyt**. Toivottavasti ei itketä loppuvihellyksen jälkeen #EURO2020 #Huuhkajat
- (50) **En tiennyt, että urheilu voi itkettää kaltaistani "satunnaisesti seuraan futista" -tyyppiä** #Huuhkajat

Huuhkajien voitto aiheutti selkeästi voimakkaita tunnereaktioita, joista itkeminen erottui aineistossa voimakkaimmin. Itkemistä kuvattiin *itkeä*-verbin lisäksi muillakin verbeillä. Esimerkeissä 51–52 käytetään verbejä *tirauttaa* ja *puristaa*. *Tirauttaa*-verbin ensisijainen funktio on juuri itkemisen kuvaaminen, kun taas *puristaa* kuvaa ensisijaisesti fyysistä puristamista. Molemmissa tapauksissa objektina on kyynel, jolloin on selvää, että kyse on itkemisestä.

- (51) **Saatoin tirauttaa muutaman kyyneleen** #kiitos #Huuhkajat #Emkarsinnat
- (52) ”Sukupolvien unelma” Tähän otteluun on ladattu muuten aika paljon odotuksia. Eikä siinä, sillä **muistan kun itse puristin kyyneleen hävityn** Unkari-ottelun jälkeen. Tänään tuo kyynel vaihtuu onnen kyyneleeksi. #huuhkajat #EMKarsinnat

Fysiologisista verbeistä tunteiden kuvailuun käytettiin selkeästi eniten *itkeä*-verbiä. Jopa 38 tviitissä käytettiin itkemistä kuvaavaa verbiä. Esimerkeissä 53–54 itkemiseen yhdistettiin myös nauru, jolloin tviitin lukijalle muodostui kuva ns. onnen kyynelistä.

- (53) Toisen maalin jälkeen **itkin**. Kolmannen maalin jälkeen **nauroin**. Loppuvihellyksen jälkeen tein molempia. #Huuhkajat
- (54) Voi vittu. **Itkenkö vai nauranko**, en tiedä. **Nauran ja itken** samaan aikaan. Onhan tää nyt vitun ihanaa. #Huuhkajat #memennäänkisoihin

Itkeminen oli siis ylivoimaisesti yleisin fyysinen reaktio, jota aineistossa kuvailtiin. Itkemistä kuvaavien verbien lisäksi aineistosta nousi esiin myös muutamia muita fysiologisia verbejä, joilla

pyrittiin kuvailemaan tviitin kirjoittajan kokemia tunteita. Esimerkissä 55 käytetään verbiliittoa *oon tärisemässä* ja adverbiä *täristen* kuvailtaessa ottelun aiheuttamaa olotilaa. Esimerkissä 56 kuvataan jännityksen raukeamista kuvailemalla keuhkojen tyhjäksi puhaltamista ja hengityksen normalisoitumista. Esimerkissä 57 taas kuvataan ottelun aiheuttamia tunteita hymyilemisen kautta. Fysiologisten verbien avulla tunteita ja niiden aiheuttamia reaktioita on mahdollista kuvailla varsin tarkasti, mistä parhaana osoituksena on esimerkki 58. Tässä tviitissä kuvaillaan yksityiskohtaisesti kannattajan kokemia tunteita ja sitä, miltä voitokkaan tuloksen näkeminen fyysisesti tuntuu. Tviitissä kuvaillaan fyysisiä tuntemuksia ilmaisulla *kouraisi mahan pohjasta*, minkä lisäksi kuvaillaan jo aikaisemmin mainittujen itkun ja naurun lisäksi huutoa ja hikoilua.

- (55) Onneks **oon** kotisohvalla **tärisemässä jännityksestä** ja fiilistelemässä tunnelmaa. Paikan päällä nimittäin **makaisin** varmaan katsomon lattialla **täristen** ja hokien, että tää on nii siistii. Huh. #Huuhkajat
- (56) Kuulitteko pitkän puhalluksen täältä Lusilan suunnalta jokin aika sitten. **Mä vaan päästin keuhkot tyhjäksi ja aloin hengittää normaalisti.** Rautaa #Huuhkajat
- (57) **En voi lakata hymyilemästä.** On tämä niin hunajata, hunajata. EM-kisapaikka on hyvin lähellä. Jos Kreikka hoitaa Bosnian illan ottelussa niin eurokriisin velat on minun puolestani kuitattu! #huuhkajat #FINARM
- (58) Tuloksen nähtyä **kouraisi mahan pohjasta** niin pahasti, että ei oikein tiedä miten olisi hyvä olla. **Tuntuu vieläkin. Kädetkin hikoilee. Tekee mieli nauraa ja huutaa. Itkeäkin ehkä.** Mitä täällä tapahtuu?! #Huuhkajat

Fyysisten reaktioiden kuvaaminen on aineiston mukaan monelle jalkapallon seuraajalle ja Huuhkajien kannattajalle luonteva tapa kuvailla ottelun ja tapahtuman aiheuttamia tunteita. Selvästi yleisin tunteiden aiheuttama reaktio on aineiston perusteella itku, jota kuvailtiin varsin monipuolisesti. Ainoastaan itkun kuvailuun fysiologisten verbien käyttö ei kuitenkaan jäänyt, vaan fyysisiä reaktioita kuvailtiin naurusta tärinään ja hikoiluun. Erityisesti viimeinen esimerkki 58 osoittaa, miten paljon erilaisia tapoja fysiologiset verbit tarjoavat tunteiden kuvailuun.

5.4 Tunnesubstantiivit

Edellisissä luvuissa käsittelemiini tunneadjektiiveihin ja tunneverbeihin verrattuna tunnesubstantiiveja käytettiin tunteiden kuvailuun varsin vähän. Seuraavaksi käsittelemme aineistoesimerkkien avulla lyhyesti muutamia esiin nousseita rakenteita, joissa niitä käytettiin.

Tarkastelin luvussa 5.1 tunneadjektiiveja nominatiivimuotoisina predikatiiveina (*Olen onnellinen*). Samaa semanttista merkitystä voidaan ilmaista tunnesubstantiivin esiintyessä *tuntea*-verbin

objektina, kuten esimerkissä 59. Esimerkissä 60 tunteita on yksinkertaisesti kuvailtu luettelemalla illan aikana koettuja tunteita partitiivimuodossa, ja esimerkissä 61 tviitin kirjoittaja kuvailee Huuhkaja-kannattajan elämää nominatiivimuotoisilla tunnesubstantiiveilla *toivo* ja *pettymys*.

(59) Tunnen suurta **ylpeyttä**; OLEN SUOMALAINEN! #Huuhkajat

(60) En muista tällaista iltaa: **pelkoa, toivoa, iloa ja euforiaa** #Huuhkajat #EURO2020

(61) Elämä #Huuhkajat-kannattajana on ollut tähän asti ollut kahden vuoden sykleissä toistuva **lyhyt toivo** ja pian **karvas pettymys**. Vieläkään ei täysin pysty uskomaan, että tilanne on muuttunut, mutta odotan seuraavan kuukauden kulumista enemmän kuin koskaan. #riveluutio

Tunnesubstantiivien vähäistä esiintymistä aineistossa saattaa kausatiivisten tunneverbien tavoin selittää tutkimuksessa käytetty aineistonkeruumenetelmä. Twitterille tyypillisenä voidaan pitää lyhyttä ja pelkistettyä viestintää. On esimerkiksi mahdollista, että Huuhkajista on kirjoitettu enemmänkin esimerkin 60 kaltaisia tviittejä, joista puuttuu yksikön ensimmäisessä persoonassa kirjoitettu lause, ja tviitti koostuu pelkistä tunnesubstantiiveista. Nämä ja kaikki muut pelkän tunnesubstantiivin sisältävät tviitit ovat jääneet valitettavasti aineiston ulkopuolelle.

5.5 Muut

Edellä mainittujen kielellisten piirteiden lisäksi aineistossa esiintyi monia muita tapoja, joilla ihmiset kuvailivat tunteitaan. Kaikkia aineistosta poimittuja kielellisiä rakenteita ei ole sisällytetty yllä olevaan taulukossa 1 esitettyyn luokitteluun. Tämä johtuu siitä, että niitä löytyi vain muutamia. Seuraavaksi tarkastelen lyhyesti luokittelun ulkopuolelle jääneitä tunteiden kuvailuun käytettyjä rakenteita.

Itkemisen kuvailu

Kuten aikaisemmissa alaluvuissa olen jo todennut, itkemisen kuvailu oli varsin yleinen tunteiden kuvailun tapa ja tunteiden kuvailuun tarkoitettujen fysiologisten verbien joukossa itkemisen kuvaaminen oli selvästi yleisintä. *Itkeä*-verbi ja sen synonyymit eivät kuitenkaan olleet ainoa tapa kuvailla itkua. Aineistossa esiintyi monia eri ilmauksia, joiden tarkoituksena on kuvailla itkemistä tunnereaktiona.

Vaikka itkemistä kuvailtiin paljon, on mahdotonta esittää *itkeä*- ja *itkettää*-verbin lisäksi tyypillistä kielellistä rakennetta, jota itkemisen kuvailuun aineistossa käytettiin. Yhteistä näille tavoille oli kuitenkin kyynelien mainitseminen. Esimerkeissä 62–65 kuvaillaan eri tavoin kyynelten valumista kiertoilmauksena itkemiselle: *silmät on kyynelissä*, *kyyneleet valuu*, *kyyneleitähän nää oli* ja *kyynel*

silmässä. Ainoastaan esimerkissä 66 kyyneleitä ei mainita, mutta tässäkin tapauksessa vihjataan vahvasti siihen, että tviitin kirjoittajan poski on märkä kyyneleistä.

- (62) **Silmät on niin kyynelissä ettei voi twiitata.** Oi Suomi on! #huuhkajat #FINARM #unelmaelää #pukkiparty
- (63) Miten tässä voi mennä nukkuu kun **kyyneleet valuu ja rinnassa on jotain isompaa möhkälettä.** Kiitos #huuhkajat. Kiitos Kreikka. Kiitos kaikki jalkapallojumalat. Me mennään oikeasti kisoihin - välissä on enää Liechensössönsöö bolliksella kuukauden päästä ja sit
- (64) **Luulin, että jäät alko sulaa hatusta naamalle, mut kyyneleitähän nää oli.** #Huuhkajat
- (65) Ei tää nyt mikään iso matsi ole minulle! @Huuhkajat siirtyy johtoon, niin täällä **isolla miehellä jo kyynel silmässä!** Veikkaan, että monella muulla on sama homma tällä hetkellä! #huuhkajat
- (66) Mä olen odottanut tätä hetkeä koko ikäni. **Poski on märkä.** #Huuhkajat

Olen esittänyt tässä vain muutaman esimerkin aineistossa esiintyneistä tavoista kuvailla itkua. Erittelen tässä alaluvussa vielä lisää aineistossa esiintyneitä tunteiden kuvailun keinoja, joiden yhteydessä esittämissäni esimerkeissä (71, 73 ja 76) kuvaillaan myös itkemistä. On siis merkillepantavaa, miten laajasti itkemisen kuvailua käytettiin tunteiden kuvailun keinona läpi aineiston.

Idiomit

On melko mahdotonta määritellä yksiselitteisesti, mitä idiomit tarkoittaa. Selvää on kuitenkin, että kyseessä ei ole rajallinen joukko ilmauksia. Yhtäältä kyseessä on joukko itsenäisen merkityksen omaavia ilmauksia, jotka ovat tietyille kielelle ominaisia. Toisaalta ne ovat ilmauksia, jotka eivät perustu mihinkään olemassa oleviin sääntöihin. (Nenonen 2002: 3.)

Marja Nenonen (2002: 7–8) on koonnut laajasti hieman toisistaan eriäviä idiomien määritelmiä, joista hän tiivistää kielitieteelliselle kuvaukselle olennaiset kriteerit idiomille: epäkompositionaalisuus, konventionaalistuneisuus, syntaktinen tai leksikaalinen jähmeys sekä useampisanaisuus. Ilmausten merkitys ei siis ole suoraan johdettavissa sen osien merkityksen kautta, ja ilmaukset ovat kieliyhteisössä vakiintuneita. Ilmaukset sisältävät kieliopista riippumattomia rajoituksia ja muodostuvat useammasta sanasta.

Näitä kriteereitä noudattaen olen poiminut aineistosta muutamia idiomeiksi laskettavia ilmauksia, joilla pyritään kuvailemaan tunteita. Esimerkit 67–72 sisältävät kaikki edellä mainitut kriteerit täyttäviä ilmauksia ja niiden tarkempi rakenteellinen analyysi on haastavaa osin edellä mainituista syistä. On kuitenkin selvää, että esimerkeissä on kyse kielikuvista, joilla pyritään kuvaamaan tunteita kuten ilo, onni ja pelko. Esimerkin 68 idiomissa onkin käytetty lisäksi tunnesubstantiivia.

- (67) En voi lakata hymyilemästä. **On tämä niin hunajata, hunajata.** EM-kisapaikka on hyvin lähellä. Jos Kreikka hoitaa Bosnian illan ottelussa niin eurokriisin velat on minun puolestani kuitattu! #huuhkajat #FINARM
- (68) Ei oo varmaan ikinä matsi-iltaa edeltävä päivä kestänyt näin pitkältä. En tiedä miten päin pitäisi olla. Koitan tukahduttaa varovaista optimismia ja toivoa. **Pelko hiipii perseessä.** Oisko parempi vaan lukea tulos huomenna lehdestä ja mennä suosiolla nukkumaan? #huuhkajat #finarm
- (69) Miä en kestä. 1-0 ja aivan helvetilliset **kylmät väreet.** #oiSuomion #Huuhkajat
- (70) Kuulumme vihdoon futisperheeseen! Rajoja on rikottu ja **hymy on herkässä.** Suomalaiset urheilun huippuhetki. Kiitos ja onnea #huuhkajat #EURO2020 #futis #Emkarsinnat #keskusta
- (71) Urheilu on mahtavaa! Hieno saavutus #Huuhkajat **Tippa tuli linssiin** vaikka en tätä lajia niin fanita. Urheilu yhdistää ihmisiä ja tuo suuria tunteita. #love4sports
- (72) JES! Vaikka en aktiivisesti seuraa jalkapalloa, mutta kaikki tällaiset uutiset **lämmittää mieltä.** Iso työ jokaiselta #huuhkajat pelaajalta ja valmennusväeltä. Hats off!

Emotionaalisesti käytetyt verbit tuntua ja maistua

Aineistossa esille nousi myös *tuntua*-verbi, joka on analyysini luokittelun kannalta monitulkintainen. Siiroinen (2001: 22–23) ei lue sitä varsinaisten tunneverbien joukkoon. Anneli Pajunen on sijoittanut *tuntua*-verbin tunto-, haju-, ja makuhavaintoverbien ryhmään, mutta Pajusen mukaan sen merkitys laajenee helposti emotionaalis-kognitiiviseen suuntaan. (Pajunen 2001: 331–333.)

Aineistossa *tuntua*-verbi esiintyi aina esimerkkien 73–76 mukaisesti ablatiivimuotoisen täydennyksen kanssa. Esimerkeissä 73 ja 74 täydennyksenä on adjektiivi *hyvä*, jolla kuvaillaan henkilön kokemaa tunnetilaa. Alaluvussa 5.1 esitettyjen predikatiivina ja substantiivin täydennyksenä esiintyvien adjektiivien lisäksi adjektiivia voidaan siis käyttää kuvailemaan tunteita myös ablatiivimuotoisena adverbialina. Esimerkeissä 75–76 täydennyksenä taas on pronomini, ja molemmissa tapauksissa viitataan aikaisempaan virkkeeseen, josta lukija voi päätellä millainen kirjoittajan tunnetila on.

- (73) Mietin tänään monta kertaa mitä reaktioita tämä peli mahdollisesti aiheuttaa. Nyt tiedän - loppuvihellyksen jälkeen tuli itku. **Että niin hyvältä tuntuu.** #Huuhkajat #EURO2020
- (74) **Tuntuu hyvältä.** En aina itsekään uskonut näkeväni tätä päivää. #Huuhkajat
- (75) Olen ajatellut urheilukisoissa, että ruotsalaiset näyttävät olevan iloisia siitä, että ovat ruotsalaisia. **Nyt tuntuu samalta,** kun katsoi #Huuhkajat #OiSuomiOn
- (76) En ole ikinä itkenyt ja nauranut näin kovaan ääneen. **Tältä se prkl tuntuu** kun mennään arvokisoihin!! #SukupolvienUnelma #Huuhkajat #finlie #oiSuomion

Tunteiden kuvailuun käytettäviä verbejä luokitellessa ongelmallisen ryhmän muodostavat myös verbit, joiden peruseritys ei liity tunteisiin. Esimerkiksi Mari Siiroinen (2001: 23) ei laske näitä verbejä tunneverbien joukkoon. Esimerkissä 77 käytetään makuhavaintoverbiä *maistua*, jonka

prototyypinen funktio ei liity tunteisiin. Tässä tapauksessa se kuitenkin toimii kielikuvan tavoin ja kuvaa henkilön kokemaa tunnetta.

(77) Löin kaverin kanssa kasiluokalla eli ehkä vuonna 1998 50 markasta vetoa, että Suomi pääsee arvokisoihin 10 vuoden sisällä. Noh, vähän pitempään siinä meni, mutta **maistuu kyllä sitäkin paremmalle**. Aika helvetin hieno homma hei! #Huuhkajat

Joissain tapauksissa ensisijaisesta funktiostaan poikkeavasti käytettävät verbit voivat ajan myötä vakiintua myös uudessa käyttötarkoituksessaan. Esimerkki tällaisesta tapauksesta on esimerkki 72, jossa käytetään niin ikään *lämmittää*-verbiä emotionaalisessa merkityksessä. Olen esittänyt kyseisen esimerkin tässä analyysissä idiomien seassa juuri sen konventionaalistuneen luonteen takia, vaikka kyseessä on niin ikään emotionaalisesti käytetty tuntehavaintoverbi.

Aihetunnisteet

Kuten olen aikaisemmin maininnut, aihetunnisteet ovat olennainen osa Twitteriä. Aihetunnisteiden ensisijainen tarkoitus on toki ohjata samasta aihepiiristä kiinnostuneita ihmisiä yhteen ja antaa käyttäjilleen mahdollisuus löytää juuri itseään kiinnostavia tviittejä ja keskustelua. Ilman aihetunnisteita tässäkin tutkimuksessa käytetty aineisto olisi ollut huomattavasti hankalampi kerätä. Kaikki aineiston tviitit siis sisältävät aihetunnisteen #Huuhkajat. Moni käyttäjä haluaa kuitenkin tviiteilleen maksimaalisen näkyvyyden, joten tviitit saattavat sisältää useampia aihetunnisteita.

Aihetunnisteita on mahdollista toki käyttää muuhunkin, tässä tapauksessa tunteiden kuvailuun. Esimerkissä 78–80 on käytetty aihetunnisteita, joita tuskin kukaan on hakenut löytääkseen keskustelua Suomen jalkapallomaajoukkueesta. Näiden aihetunnisteiden tarkoituksena onkin sisällyttää pieneen merkkimäärään kuvaus henkilön tunnetilasta.

(78) Tämä on niin niin mahtava juttu junnuille ennen kaikkea! Maltaan tuskin odottaa, että poika palaa joukkueensa vki-leiriltä. #Huuhkajat, kiitos #FINLIE #EURO2020 **#tearsofjoy**

(79) Se on jo siellä kisoissa.. ja ME MENNÄÄ SINNE! @#\$\$%^=× #Huuhkajat #EMKarsinnat **#tunnepankkihommat #relief**

(80) Lauloin, huusin ja kannustin läpi matsin kotona. 3-0-maalin tultua itkin pitkään. Loppuvihellyksen kohdalla itkin lisää. Lapsetkin katsoivat koko tämäniltaisen spektaakkelin mukana iloiten. Myö ollaan arvokisoissa! **#TeemuMäkinItken** #Huuhkajat #EURO2020

Aihetunnisteen käyttöön tiivistyy jälleen Twitterin tiivis ilmaisu. Esimerkeissä 78 ja 79 on käytetty aihetunnisteita *#tearsofjoy* ja *#relief*, joilla kuvataan jälleen kerran onnen kyyneleitä sekä helpotusta, joka ei muuten noussut aineistossa esiin. On mielenkiintoista, että suomenkielisissä tviiteissä ainoat englanninkieliset tunteiden kuvailun keinot ilmenevät juuri aihetunnisteissa. Esimerkissä 79 käytetään aihetunnistetta *#tunnepankkihommat*, joka ei ole edes selitettävissä muutamalla sanalla, ja

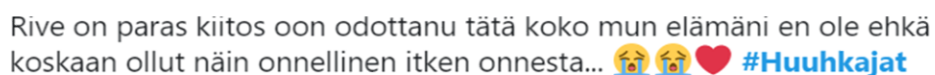
onkin näin ollen sopivasti tiivistetty aihe-tunnisteen muotoon. Esimerkissä 80 viitataan jälleen onnen kyyneliin, mutta aihe-tunniste sisältää lisäksi viittauksia niin Huuhkajien hyökkääjään Teemu Pukkiin kuin Teemu Selännettä haastatelleeseen Kaj Kunnakseenkin. Kyseessä on jälleen esimerkki monitulkintaisesta aihe-tunnisteesta, jolla ilmaistaan tiiviisti paljon asioita.

Emojit

Kuten Spina (2019: 346) totesi, emoji-käyttö on monipuolista. Useampi Spinan mainitsemista tavoista oli havaittavissa myös tämän tutkimuksen aineistossa. Eniten emoji-käyttöä käytettiin niiden ensisijaisessa tarkoituksessa eli tunteiden kuvailun välineenä. Lisäksi aineistosta nousi esiin useita tviittejä, joissa emoji-käytönä oli tunteiden kuvailun lisäksi tai sen sijasta tekstin jäsentäminen ja emoji-käyttö välimerkkeinä.

Olen tähän asti esittänyt aineistoesimerkit tekstimuodossa ja jättänyt pois kaikki emoji-käytöt. Havainnollistaakseni emoji-käyttöä tunteiden kuvailussa esitän kuitenkin seuraavat esimerkit kuvankaappauksina. Mukana on myös jo aikaisemmin esittämiäni tviittejä, jotka saattavat nyt näyttäytyä erilaisina emoji-käytön tuoman tunnelatauksen myötä. Aineistoesimerkeistä on jätetty pois käyttäjänimi, koska se ei ole tutkimuksen kannalta oleellinen.

Yleisin tapa käyttää emoji-käyttöä tunteiden kuvailuun oli korostaa tviitin tekstiä asiaankuuluvalla emoji-käytöllä. Usein teksti ja emoji olivat siis toisiaan tukevia elementtejä tunteita kuvailevissa tviiteissä. Esimerkkeinä tällaisista tapauksista ovat kuvat 3 ja 4. Kuvassa 3 käyttäjä kertoo itkensä onnesta. Tviitti päättyy tämän jälkeen itkua kuvaavaan emojiin ja sydänikoniin, joka perinteisesti symboloi rakkautta. Sydänikoni olikin aineiston selkeästi käytetyin emoji, ja sitä käytetään myös kuvassa 4. Sen vakiintunut merkitys onnen ja rakkauden symbolina on aineistossa selkeästi nähtävissä.

Rive on paras kiitos oon odottanu tätä koko mun elämäni en ole ehkä koskaan ollut näin onnellinen itken onnesta... 😭😭❤️ #Huuhkajat

Kuva 3.

KIITOS, KIITOS, KIITOS #huuhkajat! 💙
Mietin kaikkia pikkujunnuja, jotka saavat tästä intoa ja esikuvia. Liikuttavaa sanan kaikissa merkityksissä. 😊

Kuva 4.

Joissain tapauksissa emojiella tuotiin kuitenkin tviittiin jotain, mitä itse teksti ei kerro. Esimerkiksi kuvassa 5 käyttäjä kertoo itkeneensä nähdessään Suomen maalin, vaikkei tajua mitään pelistä. Perässä oleva naurua kuvaava emoji luo ristiriitaisen kuvan henkilön tunteista ja antaa lukijan ymmärtää, että tviitin kirjoittaja on huvittunut omasta tunnereaktiostaan.

Mitään en pelistä tajua, mutta itkin Pukin 3-0 maalille - kun vahingossa kanavaa käänsin 😂 Suomalaiset suurhetket kuuluu kaikille. #Huuhkajat

Kuva 5.

Kuvassa 6 taas esiintyvät aineistolle myös hyvin tyypilliset pöllöä, Suomen lippua sekä jalkapalloa kuvaavat emoji. Tviitti kuvaa hyvin tyypillistä emojioiden käyttöä, jossa tekstin lisäksi käytetään tviitin sisältöön kiinteästi liittyviä emoji. Nämä eivät sinänsä tuo tekstiin lisää sisältöä vaan elävöittävät tviitin ulkoasua. Kyseisten emojioiden ensisijainen tarkoitus ei myöskään ole välittää kirjoittajan kokemia tunteita, vaikka voidaankin pohtia, viestittääkö Suomen lippu tunnetta ylpeydestä.

SIELLÄ! 🦉🇫🇮
Olen onnellinen kaikkien meidän puolesta mutta varsinkin teidän, jotka olette eläneet, hengittäneet ja uskoneet vuosikymmenten läpi. ⚽
#Huuhkajat #EURO2020

Kuva 6.

Tässä tutkimuksessa on painotettu erilaisia kielellisiä tunteiden kuvailun tapoja. Emojioiden käyttö on kansainvälisesti laajasti käytettyä ja sosiaalisessa mediassa jo arkipäivää. Tästä syystä päätin lyhyesti käsitellä myös niiden roolia tunteiden kuvailussa. Tarkastelua voitaisiin kuitenkin laajentaa myös esimerkiksi kuviin ja GIF-tiedostoihin, joita Twitter on niin ikään pullollaan. Aineisto sisältää useita tviittejä, joissa on tekstin lisäksi kuva tai GIF. Ilman käyttäjien lupaa en kuitenkaan voi esimerkiksi jakaa käyttäjien itse ottamia tunnelmakuvia tutkimuksessa.

Kuvassa 7 on hyvin tyypillinen tunteita kuvaava tviitti, jossa tekstin alla on GIF. Kyseisessä GIFissä The Office -sarjasta tuttu Michael Scott itkee ilon kyöneleitä. Kyseessä on suosittu tv-sarjasta katkaistu lyhyt pätkä, joka on meemeille tyypillisesti GIFin muodossa levinnyt internetissä tarkoituksenaan kuvata kirjoittajansa kokemia tunteita.

Teille jotka ton joukkueen takana ootte seissy kaikki nää vuodet: Onneks olkoon, ansaitsette tän!

On ilo seurata mukana! Kiitos @Huuhkajat, kiitos Rive, me mennään kisoihin!!! 💙💡 #Huuhkajat #EURO2020 #FINLIE #Riveluutio

Kuva 7.

5.6 Yhteenveto

Tutkimuksen tulokset voidaan tiivistää toteamalla tunteiden kuvailun tapojen olevan kielellisesti oletetun monipuolisia. Tunteiden kuvailussa käytettävät kielelliset rakenteet voidaan jakaa karkeasti neljään ryhmään. Omiksi ryhmikseen muodostuivat adjektiivit (75), verbit (69), tunnesubstantiivit (8) ja muut (45).

Adjektiivit esiintyivät suurimmaksi osaksi predikatiiveina. Pääasiassa adjektiivit esiintyivät joko nominatiivissa tai partitiivissa. Tunneadjektiiveiksi luettavat adjektiivit esiintyivät prototyyppisesti nominatiivimuotoisena predikatiivina *Minä olen onnellinen* -tyyppisessä lauseessa. Partitiivimuotoisena predikatiivina adjektiivit sen sijaan kuvasit usein käsillä olevaa ilmiötä. Prototyyppisenä tapauksena voidaan esittää *Tämä on ihanaa* -tyyppinen lause. Predikatiivien lisäksi adjektiivit kuvailivat tunteita myös substantiivin täydennyksinä. Tyypillisessä tapauksessa adjektiivi toimii täydennyksenä *tunne*-sanalle tai jollekin sen variantille (esim. *Upea filis!*) Täydennyksen saavana substantiivina voi kuitenkin olla niin ikään koko ilmiötä kuvaava sana kuten *juttu* tai *homma*. Adjektiivit esiintyivät aineistossa nominatiivimuotuisina predikatiiveina 28 kertaa ja

partitiivimuotoisina predikatiiveina 28 kertaa. Substantiivin täydennyksenä adjektiivi esiintyi 18 kertaa. Lisäksi aineistosta nousi esiin 2 tapausta, jossa adjektiivi *hyvä* esiintyi *tuntua*-verbin kanssa ablatiivimuotoisena adverbiaalina (*tuntuu hyvältä*).

Adjektiivien tavoin myös verbit voidaan tutkimusten tulosten pohjalta jakaa niiden esiintyvyyden mukaan kolmeen ryhmään. Tunneverbit voidaan jakaa kokijasubjektillisiin tunneverbeihin ja kausatiivisiin tunneverbeihin. Kokijasubjektillisista tunneverbeistä erottui selkeästi verbi *rakastaa*, jota käytettiin vaihtelevien usein partitiivimuotoisten objektien kanssa prototyyppisessä lauseessa *Minä rakastan (esim. jalkapalloa)* Edellä mainitun *tuntua*-verbin lisäksi esiin nousi vain yksittäisiä persoonamuotoisia tunneverbejä. Yhteenvetona voidaan todeta, että tunneverbien käyttö aineistossa oli yllättävän vähäistä. Yhteensä kokijasubjektillisiä tunneverbejä esiintyi 17. Kausatiivisia tunneverbejä esiintyi aineistossa vain 7. Sävyltään tunneverbit olivat pääasiassa aineistolle tyypillisesti positiivisia, mutta kausatiivisten tunneverbien joukossa esiintyi yllättävän paljon myös negatiivisia tunneverbejä. Negatiivissävytteisistä verbeistä huolimatta nämä tviitit olivat sävyltään pääasiassa positiivisia. Kausatiivisten tunneverbien vähäistä kokonaismäärää selittävät osaltaan tutkimuksen aineistonkeruuvaiheessa määritellyt kriteerit, joiden mukaan aineistoon sisällytetään vain tviitit, jotka sisältävät yksikön ensimmäisessä persoonassa kirjoitetun lauseen.

Vielä selvästi tunneverbejä enemmän tunteiden kuvailuun käytettiin fysiologisia verbejä, joilla kuvattiin yksilön reaktioita tapahtuneeseen. Selkeästi käytetyin verbi oli *itkeä*, jota käytettiin sekä yksikön ensimmäisessä persoonassa että kausatiivisessa muodossa *itkettää*. Itkemisen lisäksi kuvattiin muita fyysisiä reaktioita kuten esimerkiksi naurua ja hikoilua. Pääasiassa fysiologiset verbit esiintyivät yksikön ensimmäisessä persoonassa joko preesensissä tai imperfektissä. (esim. *itkin* tai *nauran*) Yhteensä fysiologisia verbejä esiintyi aineistossa peräti 45.

Tunnesubstantiiveja esiintyi aineistossa kausatiivisten tunneverbien tavoin melko vähän (8), ja myös niiden vähäiseen määrään saattaa vaikuttaa jo edellä mainittu aineistonkeruukriteeri. Muutamat aineistosta poimitut esimerkit osoittavat tunnesubstantiivien esiintyvän esimerkiksi partitiivissa joko *tuntea*-verbin kanssa tai kokonaan ilman verbiä. Suhteessa adjektiiveihin ja verbeihin tunnesubstantiivien käyttö oli kuitenkin selvästi vähäisempää.

Edellä on eritelty erilaisia kielellisiä rakenteita, joita suomen kielessä käytetään tunteiden kuvailuun. Kaikkia tapoja ei voida yhtä tarkasti lokeroida kielellisten rakenteiden mukaan. Olen kuitenkin analysoinut aineistosta löytämiäni tunteiden kuvailun keinoja, jotka eivät sisällä yllä eriteltyjä kielellisiä rakenteita. Fysiologisten verbien yhteydessä mainittu itkemisen kuvaaminen oli aineistossa toistuvaa ja sen kuvaamiseen käytettiin mitä erilaisimpia kielellisiä rakenteita ja kiertoilmauksia. Itkemisen kuvaamisen lisäksi tunteiden kuvailuun käytettiin esimerkiksi kiteytyneitä fraaseja ja

idiomeja. Sosiaaliselle medialle ja Twitterille tyypillisesti myös aihetunnisteilla oli oma roolinsa tunteiden kuvaajina. Lisäksi monet tviiteistä sisälsivät emojiä, joilla kuvailtiin tunteita ja erityisesti korostettiin tviitin sanomaa.

6 POHDINTA

Tutkimuksen tarkoituksena oli perehtyä erilaisiin suomen kielen tapoihin kuvailla tunteita. Rajasin tutkimuksen koskemaan erityisesti jalkapallon herättämiä tunteita ja keräsin tutkimusaineiston Twitteristä. Näiden rajausten myötä tutkimuskysymys muotoutui seuraavaan muotoon:

- Mitä kielellisiä rakenteita suomalaiset käyttävät kuvaillessaan jalkapallon heissä herättämiä tunteita Twitterissä?

Tarkensin tutkimuskysymystäni kolmella alakysymyksellä:

- Mihin sanaluokkiin tunteiden kuvailussa käytetyt sanat kuuluvat?
- Missä syntaktisissa rooleissa nämä sanat tunteita kuvaillaessa esiintyvät?
- Missä määrin tunteiden kuvailu rajoittuu tunnesanojen käyttöön?

Tulokset olivat odotuksien mukaisesti monipuolisia. Erilaisia tunteiden kuvailun tapoja ja niiden lukumääräistä esiintymistä aineistossa on havainnollistettu edellisen luvun alussa taulukossa 1. Seuraavissa alaluvuissa analysoin tarkemmin saamiani tuloksia suhteessa tutkimuskysymyksiin, ja pohdin tutkimuksen luotettavuutta sekä mahdollisia jatkotutkimusehdotuksia.

6.1 Tutkimuksen tulokset

Olen tutkimuksessa luokitellut tunteiden kuvailun tapoja lähtökohtaisesti sanaluokkien perusteella. Lisäksi olen tehnyt sanaluokkien sisällä tarkempaa jakoa perustuen tunteita kuvailevien sanojen syntaktisiin rooleihin. Vastaavaa katsausta erilaisiin suomalaisten käyttämiin tunteiden kuvailun tapoihin ei ole aikaisemmin tehty, joten suoraa vertailukohtaa ei ole tarjolla. Jalkapallo tunteiden herättäjänä ja Twitter aineistonlähteenä tuovat lisäksi mukaan oman kontekstinsa. Tutkimuksen teoreettisena lähtökohtana olen käyttänyt Seija Tuovilan (2005) tunnesanoja ja niiden semantiikkaa koskevaa tutkimusta sekä Mari Siiroisen (2001) tunneverbien syntaktis-semanttista luokitusta. Adjektiivien syntaktisia funktioita tarkastellessani lähtökohtana oli Aimo Hakasen (1973) *Adjektiivien vastakohtasuhteet suomen kielessä*.

Tunteiden kuvailuun käytettiin odotetusti eniten adjektiiveja ja verbejä. Substantiivien käyttö oli huomattavasti vähäisempää. Tuovilan (2005: 65–69) mukaan suomalainen nimeää useimmiten kysyttäessä tunnesanan juuri substantiivimuodossa. Tämän tutkimuksen pohjalta voidaan kuitenkin todeta, että omien tunteiden kuvailussa substantiiveja ei kuitenkaan käytetä läheskään yhtä usein. Tunnesubstantiiveja aineistosta ei löytynyt kuin 8 kappaletta, ja niitä käytettiin esimerkiksi *tuntea-*

verbin objektina tai pelkkänä luettelon osana. Suomalainen siis käyttää todennäköisemmin omia tunteitaan kuvaillessaan ilmauksia *olen iloinen* tai *rakastan jalkapalloa* kuin kertoo tuntevansa *iloa* tai *rakkautta*.

Verbien ja adjektiivien runsas käyttö tunteiden kuvailun keinoina on odotettua. Tarkemman analyysin jälkeen jaoin nämä sanaluokat vielä pienempiin ryhmiin, jolloin saatiin selville, missä syntaktisissa rooleissa verbejä ja adjektiiveja on käytetty tunteita kuvailtaessa.

Adjektiivien osalta tulokset noudattivat pääosin Aimo Hakasen (1973) määritelmää adjektiivien syntaktisesta funktiosta. Hakasen mukaan adjektiivit esiintyvät joko predikatiiveina tai pääsanansa kongruoivina attribuutteina eli täydennyksinä. Tässä tutkimuksessa 56 tunteiden kuvailuun käytettyä adjektiivia esiintyi predikatiivina ja 19 substantiivin täydennyksenä. Predikatiiveina käytetyistä adjektiiveista 28 oli nominatiivimuotoisia ja 28 partitiivimuotoisia. Lisäksi aineistosta nousi esiin kaksi ablatiivimuotoista *hyvä*-adjektiivia, jotka esiintyivät *tuntua*-verbin kanssa.

Verbejä luokitellessa en kokenut Siiroisen syntaktis-semanttisen luokituksen käyttöä sellaisenaan soveltuvaksi tähän tutkimukseen, koska tunneverbien kokonaismäärä oli pieni. Päätin jakaa tunneverbit kahteen luokkaan: kokijasubjektillisiin ja kausatiivisiin tunneverbeihin. Kokijasubjektillisiä tunneverbejä esiintyi 17 kappaletta ja kausatiivisia tunneverbejä 8 kappaletta. Selvästi yleisin yksittäinen tunneverbi oli *rakastaa*. Yllättävää oli fysiologisten tunneverbien suuri määrä. Aineistosta löytyi peräti 45 tapausta, jossa käytetään tunteiden kuvailuun fysiologisia verbejä. Merkittävä syy suureen ilmenevyyteen on *itkeä*-verbi, jota esiintyi huomattavan paljon.

Merkillepantavaa on siis suomalaisten tapa kuvailla tunteitaan omien reaktioidensa avulla. Viimeisenä tutkimuskysymyksenä halusinkin tutkia, missä määrin tunteiden kuvailu rajoittuu tunnesanojen käyttöön. Tunteita koskeva lingvistinen tutkimus painottuu yksinomaan tunnesanoihin, joista tämänkin tutkimuksen tuloksissa esiin nousevat tunneverbit, tunneadjektiivit ja tunnesubstantiivit. Tämän tutkimuksen pohjalta voidaan kuitenkin todeta näiden tunnesanojen kattavan vain osan tunteiden kuvailun tavoista.

Adjektiivien osalta tunneadjektiivit esiintyivät muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta pelkästään nominatiivimuotoisina predikatiiveina, jolloin niiden funktiona oli usein kuvailla yksinkertaisesti tviitin kirjoittaneen henkilön tunnetilaa. Kaikista tunteiden kuvailuun käytetyistä adjektiiveista vain noin kolmannes oli tunneadjektiiveiksi laskettavia sanoja. Verbien osalta tilanne oli samankaltainen. Huomattavasti tunneverbejä enemmän tunteiden kuvailuun käytettiin fysiologisia verbejä. On toki otettava huomioon jo aikaisemmin mainitsemani aineistonkeruukriteerit, jotka vähentävät tunnekausatiivien määrää. Edellä mainittujen ryhmien lisäksi verbejä käytettiin tunteiden kuvailuun

esimerkiksi osana idiomeja tai ensisijaisen funktiona vastaisesti emotionaalisessa merkityksessä (esim. *tuntua* ja *maistua*).

Varsinaisten tunnesanojen lisäksi tunteita kuvailtiin monin eri tavoin. Näitä tapoja on vaikea luokitella edellä esitetyn kaltaisiin ryhmiin, jotka perustuvat käytettyjen sanojen sanaluokkiin ja syntaktisiin rooleihin. Esimerkiksi itkemistä kuvailtiin fysiologisen verbin *itkeä* lisäksi esimerkiksi kirjoittamalla kyyneleistä ja käyttämällä erilaisia kielikuvia. Idiomin käsite on jo itsessään hyvin monitulkintainen, minkä takia kunkin tunteiden kuvailuun käytetyn idiomin sisältämän sanan lokerointi ei ole mielekäästä.

Aineiston luonne toi esiin myös tunteiden kuvailun tapoja, jotka ovat ominaisia nimenomaan sosiaaliselle medialle ja Twitterille. Aihetunnisteet ja emojiot olivat selkeästi yksi tapa kuvailla tai korostaa koettuja tunteita. Tutkimuksen fokuksessa ovat kuitenkin tunteiden kuvailussa käytettävät sanat ja niiden sanaluokat sekä syntaktiset roolit, minkä takia aihetunnisteiden ja emojioiden tarkempi analyysi ei ole tutkimuksen kannalta tärkeää tai edes mahdollista. Kyseisten tunteiden kuvailun tapojen mainitseminen tutkimuksen tuloksina on kuitenkin mielestäni olennaista, sillä kuten Barton & Lee (2013: 16–17) toteavat, tekstin käsite on digitaalisuuden myötä laaventunut huomattavasti. On siis tärkeää huomioida myös tunteiden kuvailun tavat, jotka ovat tutkimuksen kohteena olevalle sosiaalisen median alustalle ominaisia, vaikka niiden kieliopillinen analysointi onkin haastavaa.

Yhteenvedona voidaan todeta, että suomalaiset kuvailevat jalkapallon heissä herättämiä tunteita monipuolisesti ja käyttäen paljon erilaisia rakenteita. Tunnesanoja käytettiin niin adjektiiveina, verbeinä kuin substantiiveinakin. Adjektiivit ja verbit erottuivat kuitenkin monikäyttöisimmiksi sanaluokiksi tunteiden kuvailuun. Syntaktisesti niin adjektiivit kuin verbitkin käyttäytyivät odotuksenmukaisesti. Tunnesubstantiivien määrä oli melko pieni. Tunnesanojen ja muiden tunteiden kuvailun tapojen suhde oli kiinnostava, sillä 146:sta tunteiden kuvailua sisältäneestä tviitistä löytyi vain noin 50 tapausta, joissa tunteiden kuvailuun käytettiin tunnesanoja. Käytössä on ollut melko pieni aineisto, jonka ulkopuolelle jäi varmasti useita eri tapoja kuvailla tunteita. Tästä huolimatta aineisto tarjosi varsin monipuolisen kuvan tunteiden kuvailun tavoista suomen kielessä.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus

Ensinäkin on todettava, että tutkimusaineistosta havaittujen kielellisten rakenteiden lukumääristä ei voi tehdä laajempia yleistyksiä kyseisten tunteiden kuvailutapojen yleisyydestä, koska aineiston rajaamiseksi aineiston ulkopuolelle on jätetty tviitit, joissa ei ole käytetty yksikön ensimmäistä persoonaa. Aineistonkeruukriteerit vaikuttavat erityisesti tunnekausatiivien määrään aineistossa.

Aineistoon valikoitui vain yksikön 1. persoonassa kirjoitettuja tviittejä. Tunnekausatiivilauseet eivät tätä kriteeriä täytä. Tämän takia kaikki aineistossa olevat kausatiiviset tunneverbit ovat mukana vain, koska samassa tviitissä on mukana toinen 1. persoonassa kirjoitettu lause. Kausatiivisten tunneverbien tavoin esimerkiksi tunnesubstantiivien ja tunteita kuvaavien emojiiden määrä aineistossa olisi todennäköisesti suurempi, jos aineistonkeruussa noudatettavat kriteerit olisivat olleet toiset.

Tutkimuksen ei kuitenkaan ole tarkoitus olla kattava selvitys eri tunteiden kuvailun tapojen yleisyydestä suomen kielessä, vaan katsaus jalkapallon herättämien tunteiden kuvailuun sosiaalisessa mediassa, tarkemmin Twitterissä. Tässä tarkoituksessaan tutkimus on luotettava ja kuvaa kattavasti erilaisia kielellisiä rakenteita, joilla suomalaiset kuvailevat tunteitaan. Tutkimuksen aineistonkeruuvaiheessa tviittien kirjoittajilta ei ole ollut tarpeellista kysyä lupaa tutkimukseen osallistumiseen, koska aineiston tviitit ovat kaikki julkisia. Näin ollen tviitit ovat autenttisia ja antavat luotettavan kuvan tutkittavasta aiheesta. Edellä mainittu aineistonkeruukriteerikään ei ole sulkenut kokonaan aineiston ulkopuolelle esimerkiksi tunnekausatiivilauseita. Kriteerin voidaan siis todeta vaikuttaneen havaittujen kielellisten rakenteiden suhteelliseen määrään, mutta kokonaiskuva tunteiden kuvailussa käytetyistä rakenteista on joka tapauksessa kattava.

Aineiston valinnasta johtuen aineiston tunneskaala on kuitenkin valitettavan kapea. Tässä tutkimuksessa aineisto on kerätty kahdesta ottelusta, jotka molemmat päättyivät Suomen voittoon. Tämä luonnollisesti vaikuttaa tviiteissä esiintyviin tunteisiin. Tunteet kuten kiukku tai pelko esiintyvät tviiteissä useammin, kun käyttäjän kannattama joukkue ei pelaa toivotulla tavalla tai päästää maalin (Yu, Y., Wang, X. 2015: 396–398). Negatiivisia tunteita ei siis ottelua seuranneiden suomalaisten keskuudessa näissä kahdessa ottelussa juurikaan esiintynyt, koska Suomi ei päästänyt kummassakaan ottelussa maaliakaan. Näin ollen aineiston tviitit ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kaikki positiivisia. Lisäksi kyseessä oli poikkeuksellinen ja toistaiseksi ainutlaatuinen tapahtuma suomalaisessa urheiluhistoriassa, mikä todennäköisesti madalsi kynnystä jakaa tunteitaan, ja korosti koettujen tunteiden voimakkuutta verrattuna keskimääräisen urheilutapahtuman yhteydessä koettuihin tunteisiin.

6.3 Jatkotutkimusehdotukset

Edellisessä luvussa pohtimani aineiston positiivinen sävy vaikutti varmasti jollain tavalla myös tutkimuksen tuloksiin ja raportoimiini tunteiden kuvailun tapoihin. Jatkossa olisi mielenkiintoista tutkia, eroavatko positiivisten ja negatiivisten tunteiden kuvailun tavat rakenteellisesti jotenkin toisistaan.

Mielenkiintoista olisi myös verrata tunteiden kuvailun tapoja suhteessa aikamuotoon. Tässä tutkimuksessa pääosa tviiteistä on kirjoitettu preesensissä, mutta aikaisemmin koettujen tunteiden kuvailu saattaa olla erilaista. Esimerkiksi *rakastaa*-verbiä käytettiin tässä tutkimuksessa usein kuvaamaan kyseisessä hetkessä koettavia tunteita, mutta miten samaa tunnetilaa kuvattaisiin jälkeempään?

Tutkimuksen aineisto kerättiin aihetunnistetta käyttämällä, joten tutkimuksen ulkopuolelle jäivät kaikki tviitit, joissa ei käytetty aihetunnistetta #huuhkajat. Usein yksi tviitti aloittaa laajemman keskustelun, ja tuossa keskustelussa aihetunnistetta ei enää välttämättä käytetä. Ihmisen vastaukset ja reaktiot muiden ihmisten jakamiin tunteisiin jäivät siis tästä tutkimuksesta pois. Olisi mielenkiintoista tutkia siis myös tarkemmin, miten avoimesti tunteista keskustellaan Twitterissä, ja mitä keinoja tunteiden kuvailuun tässä keskustelussa käytetään.

Lähteet

Aineslähteet:

Tviitit: 146 tviittiä kuvakaappauksina.

Tviitit sisältävät aihetunnisteen #huuhkajat, ja ne on kirjoitettu aikavälillä 15.9.2019 klo 18.50–23.59 ja 15.10.2019 klo 18.50–23.59.

Aineisto on kerätty 14.10.–28.10.2020.

Lähteet:

Ahmed, Wasim – Bath, Peter. – Demartini, Gianluca. 2017. Using Twitter as a data source: An overview of ethical, legal, and methodological challenges. Teoksessa Kandy Woodfield (toim.) *The Ethics of Online Research*. Bingley: Emerald Publishing, 79–108.

Athanasiadou, Angeliki – Tabakowska, Elzbieta. 1998. *Speaking of Emotions : Conceptualisation and Expression*. Berlin/Boston: De Gruyter, Inc.

Barton, David, – Lee, Carmen 2013. *Language Online : Investigating Digital Texts and Practices*, Taylor & Francis Group, London.

Dawkins, Richard. 1976. *The selfish gene* . Oxford University Press.

Fehr, Beverley – Russell, James A. 1984. Concept of Emotion Viewed from a Prototype Perspective. *Journal of experimental psychology*. General 113 (3) 464–486.

Fussell, Susan R. 2002. *The Verbal Communication of Emotions : Interdisciplinary Perspectives*. Mahwah: Taylor & Francis Group.

Gaffney, Devin. – Puschmann, Cornelius. 2014. Data collection on Twitter. Teoksessa Katrin Weller, Axel Bruns, Jean Burgess, Merja Mahrt & Cornelius Puschmann (toim.) *Twitter and Society*. New York: Peter Lang, 55–68.

Getemoji.com [Online] [Viitattu 18.5.2021] Saatavissa: <https://getemoji.com>

Harrington, Stephen, Highfield, Tim, – Bruns, Axel. 2012. *More than a backchannel: Twitter and television*. In J. M. Noguera (Ed.), *Audience interactivity and participation* Brussels, Belgium: COST Action ISO906 Transforming Audiences, Transforming Societies: 13–17

- Harrington, Stephen 2013. Tweeting about the Telly. Live TV, audiences, and social media. Teoksessa Katrin Weller, Axel Bruns, Jean Burgess, Merja Mahrt & Cornelius Puschmann (toim.) *Twitter and Society*. New York: Peter Lang, 237–248.
- Highfield, Tim 2013. Following the Yellow Jersey – Tweeting the Tour de France. Teoksessa Katrin Weller, Axel Bruns, Jean Burgess, Merja Mahrt & Cornelius Puschmann (toim.) *Twitter and Society*. New York: Peter Lang, 249–261.
- Hakanen, Aimo 1973. *Adjektiivien vastakohtasuhteet suomen kielessä*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 311. Helsinki.
- Harrington, Stephen – Highfield, Tim – Bruns, Axel 2012. More than a backchannel. Twitter and Television. Participations. *Journal of Audience & Reception Studies*. 10 (1): 405–409.
- Isotalus, Pekka – Jari Jussila – Janne Matikainen – Mika Boedeker. 2018. *Twitter viestintänä : ilmiöt ja verkostot* Tampere: Vastapaino.
- Twitter Usage Statistics. [Online] [Viitattu 8.2.2021] Saatavissa: <https://www.internetlivestats.com/twitter-statistics/>
- Kjeldsen, Lena 2016. Event-as-participation: Building a framework for the practice of ‘live-tweeting’ during televised public events. *Media, Culture & Society* 38 (7), 1064–1079.
- Kosonen, Miia – Laaksonen, Salla-Maaria – Rydenfeld, Henrik – Terkamo-Moisio, Anja. 2018. Sosiaalinen media ja tutkijan etiikka. *Media & viestintä* 41 (1), 117–124.
- Kuula, Arja. 2006. *Tutkimusetiikka: Aineistojen Hankinta, Käyttö Ja Säilytys*. Tampere: Vastapaino.
- Kääntä, Liisa 2010. Tiedon ja tunteen liitto – tunnesanoja ja -ikoneita yliopisto-opiskelijoiden verkkokeskusteluissa. Teoksessa: Nissilä, Nina – Siponkoski, Nestori 2010. *Kieli ja tunteet = Språk och känslor = Language and emotions = Sprache und Emotionen : Vakki symposium XXX*, Vaasan yliopisto. 12.-13.2.2010 . Vaasa: Vaasan yliopisto.
- Laaksonen, Salla-Maaria – Matikainen, Janne. 2013. Tutkimuskohteena vuorovaikutus ja keskustelu verkossa. Teoksessa Salla-Maaria Laaksonen, Janne Matikainen & Minttu Tikka (toim.) *Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. Tampere: Vastapaino, 193–215.
- Madrigal, Robert. 1995. Cognitive and affective determinants of fan satisfaction with sporting event attendance. *Journal of Leisure Research* 27(3): 205
- McCulloch, Gretchen 2019. *Because Internet : Understanding the New Rules of Language*. Riverhead Books.

- Miltner, Kate M., – Highfield, Tim. 2017. Never Gonna GIF You Up: Analyzing the Cultural Significance of the Animated GIF. *Social Media + Society*. 3 (3)
- Miltner, Kate M. 2021. One Part Politics, One Part Technology, One Part History’: Racial Representation in the Unicode 7.0 Emoji Set. *New media & society* 23 (3): 515–534.
- Nenonen, Marja 2002. *Idiomit ja leksikko. Lausekeidiomien syntaktisia, semanttisia ja morfologisia piirteitä suomen kielessä*. Joensuun yliopiston humanistisia julkaisuja 29. Joensuun yliopisto.
- Pajunen, Anneli 2001. *Argumenttirakenne. Asiantilojen luokitus ja verbien käyttäytyminen suomen kielessä*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 187. Gummerus Kirjapaino Oy. Helsinki.
- Plutchik, Robert 2001. The nature of emotions. *American Scientist*, 89 (4), 344-350.
- Pönkä, Harto. 2014. *Sosiaalisen Median Käsikirja*. Jyväskylä: Docendo.
- Salomaa, Elina 2019. *Television ja Twitterin risteyksessä. Sosiaalinen televisio vuorovaikutuksen ja mediatapahtumaan osallistumisen välineenä*. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä.
- Scotson, Mia 2019 Suomen kielen käyttämiseen liittyvät tunteet, käsitykset ja toimijuus - Finnish language users’ emotions, beliefs and agency. *Apples – Journal of Applied Language Studies*. 13 (3), 107–129. Jyväskylä
- Shakina, Elena – Thadeu Gasparetto – Angel Barajas. 2020. Football Fans’ Emotions: Uncertainty Against Brand Perception. *Frontiers in psychology* 11: 659.
- Shifman, Limor. 2014. *Memes in Digital Culture*. MIT Press Essential Knowledge Series. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press
- Siiroinen, Mari 2001. *Kuka pelkää, ketä pelottaa: nykysuomen tunneverbien kielioppia ja semantiikkaa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 844. Helsinki.
- Spina, Stefania 2019, ‘Role of Emoticons as Structural Markers in Twitter Interactions’, *Discourse Processes: A Multidisciplinary Journal*, 56 (4): 345–362
- Swain, Merrill. 2013. The inseparability of cognition and emotion in second language learning. *Language teaching*. 46 (2): 195–207.
- Statistics and data. [Online] [Viitattu 8.2.2021] Saatavissa: <https://www.statisticsanddata.org/most-popular-sports-in-the-world/#page-content>
- Tuovila, Seija 2005. *Kun on tunteet. Suomen kielen tunnesanojen semantiikkaa*. Oulun yliopisto. Oulu.

- Turtiainen, Riikka 2012. *Nopeammin, laajemmalle, monipuolisemmin. Digitalisoituminen mediaurheilun seuraamisen muutoksessa*. Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen julkaisuja 37. Pori: Turun yliopisto.
- Vallerand, Robert J. – Ntoumanis, Nikos – Philippe, Frederick L. – Lavigne, Geneviève L. – Carbonneau, Noémie – Bonneville, Arielle – Lagacé-Labonté, Camille – Maliha, Gabrielle 2018. On Passion and Sports Fans: A Look at Football. *Journal of sports sciences* 26 (12): 1279–1293.
- Vauras, Ilmari 2008. Tunneikonit verkkokeskustelussa ?-). Teoksessa: *Nuoret kielikuvassa. Kouluikäisten kieli 2000-luvulla*, 210–221. Toim. Sara Routarinne – Tuula Uusi-Halila. Tietolipas 220. Helsinki: SKS.
- VISK = Auli Hakulinen – Maria Vilkuna – Riitta Korhonen – Vesa Koivisto – Tarja Riitta Heinonen – Irja Alho 2004: *Iso suomen kielioppi*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki. Verkkoersio. [Viitattu 18.1.2021]. Saatavissa: <https://kaino.kotus.fi/visk/etusivu.php>
- Twitter1. [Online] [Viitattu 19.1.2020] Saatavissa: https://media.twitter.com/en_us/twitter-basics.html
- Twitter2. [Online] [Viitattu 19.1.2020] Saatavissa: <https://twitter.com/en/privacy>
- Yu, Y. & Wang, X. 2015. World Cup 2014 in the Twitter World: A big data analysis of sentiments in U.S. sports fans' tweets. *Computers in Human Behavior* 48: 392–400.
- Zappavigna, Michele 2014. *Discourse of Twitter and Social Media : How We Use Language to Create Affiliation on the Web*, Bloomsbury Publishing Plc, London.